

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Aarsskrift

fra

Sorø Skole og Opdragelsesanstalt

for

Skoleaaret 1911—12.

- INDHOLD: 1. Om Dekorationerne i Skolens Hovedbygning V. Ved H. Holten-Bechtolsheim.
2. Efterretninger om Skolen og Opdragelsesanstalten. Ved H. Raaschou-Nielsen.
-

Sorø.
F. Häuser.
1912.

AARSSKRIFT

FRA

SORØ SKOLE OG OPDRAGELSE- ANSTALT

FOR

SKOLEAARET 1911—12.

- INDHOLD: 1. Om Dekorationerne i Skolens Hovedbygning V. Ved H. Holten-Bechtolsheim.
2. Efterretninger om Skolen og Opdragelsesanstalten. Ved Raaschou-Nielsen.
-

SORØ.
F. HAÜSER.
1912.

Bemærkninger

til

Dekorationerne

i

Sorø Skoles Hovedbygning.

Ved

H. Holten-Bechtolsheim.

V.

(Sluttet).

Je n'ai pas tenu sous mes doigts
Une lyre orgueilleuse et rare,
Mais un pauvre instrument barbare

Les Poèmes d'Humilis.

13. Ny-Klassicismens Tid.

Vor Hovedbygning er rejst i den saakaldte ny-klassicistiske Periode, der begynder i den sidste Halvdel af det 18de Aarh. og strækker sig et godt Stykke ind i første Halvdel af det 19de. Ny-Klassicismen kom ikke ved en Revolution som noget pludselig nyt, men som en gradvis voksende Reaktion mod den foregaaende Rokokosmag, og hvad der hænger sammen dermed, og den prægedes paa mange Maader af denne. Vil man forstaa denne Smagsretnings Oprindelse og Forløb, maa man se den i Sammenhæng, med hvad der gik forud.

Rokokoens og dens Eftervirkninger.

Komik og Tragik er de to Brændpunkter, hvorom Alverdens Dramaer drejer sig. Et dramatisk Arbejde kan søge at holde sig nok saa objektivt det vil; mere eller mindre tydeligt fremtræder dog som Regel dets Forfatters Tilbøjelighed til at græde eller le af det, han skildrer. Paa lignende Maade vil den Smag, der præger et Stykke Arkitektur, den Stil, der bestemmer en Menneskeskikkelse — malet, støbt eller hugget —, svinge mellem 2 bestemte Brændpunkter: Konstruktion og Dekoration.

Det doriske Aphaiatempel paa Aigina, der ved Furtwänglers Udgravninger og sindrige Rekonstruk-

tion blev vundet tilbage for Videnskaben, er et typisk Eksempel paa en Konstruktionssmag. Den æstetiske Analyse f. Eks. af Vestfronten er ganske simpel: Paa det horisontalt liggende Postament rejser sig 6 bærekraftige Søjler, hvis Kannelurer angiver den lodret opadløbende Retning, Øjet skal følge. Den runde Echinusplade og den firkantede Abacus danner Overgangen fra den runde bærende Søjle til den firkantede baarne Architrav og hjælper med til at bære den. Over denne følger Triglyferne, som med deres Længdefurer, i Forbindelse med »Draaberne« under Listen (regula) og under Hængepladerne (mutuli), fortsætter med at føre Øjet opad og føles som et bærende Led. De fire inderste Søjler med de derover anbragte Triglyfer er stillede lige under de fire liggende (baarne) Krigere. — Som man ser: Lige fra Postamentet og til de dekorerende Figurer i Gavlfeltet følger bærende og baarne Led med en Klarhed, som er selvindlysende og velsignet fri for unødvendigt udenoms Vrøvl. Her er intet overflødig Flitterstads, alt er retlinjet Konstruktion, mandigt og ligetil.

Denne lille Afstikker til det gamle doriske Tempel vil skærpe Øjet for Rokokoens Ejendommelighed. Rokokoens vil dekorere — rigt og overdaadigt — og trives derfor bedst indendørs. Et Rokokoværelse skal hellere være 8-kantet end 4-kantet, hellere 16-kantet end 8-kantet. Væggene maa nemlig ikke fornemmes som bestemt begrænsende Flader, og derfor anbringes Nisjer og Fremspring, og mange store Spejle gør det til en vanskelig Sag

at orientere sig i et saadant Rum. Rige Rankeornamenter, Englefigurer, Fyldehorn, Dyr og Vaser smykker Væg og Loft, saa man ikke ved, hvor det ene holder op, og det andet begynder. Naar saa Lysekronerne tændes, øges Forvirringen, og man føler sig saa desorienteret som i et Spejlkabinet. I Møbler undgaas alle lige Linjer; paa Stole og Taburetter gaar Sæde og Ben saa umærkeligt over i hinanden, at man ikke ved, hvad der er hvad.

I et saadant Værelse er saa vidt muligt ethvert Spor af Konstruktion fjærnet. Rokoko er Dekoration, Elegance, — ikke alene et Udtryk for Menneskers naturlige Trang til at skabe Festlighed om sig, men ogsaa en Don Ranudos Kappe, der skjuler alle alvorlige Bekymringer bag et glimrende Ydre¹).

Rokoko'en var som en Modedame, der helst lever indendørs i sit Boudoir, kun optaget af Fester og Toiletter. Der kom imidlertid et Tidspunkt, hvor samme Dame hørte af Rousseau og hans Meningsfæller, at man skulde leve i Naturen og Virkeligheden. Den nye Mode tiltalte hende; hun tog en Schäferhat over sine Lokker, fandt, at den klædte hende, og forlod sine Parketgulve for at gaa ud paa Engen og rive Hø, hvor smaa hvide Lam græsede med Silkebaand om Halsen²). Det var et saa-

-
- 1) E. Cohn-Wiener: Die Entwicklungsgeschichte der Stile in der bildenden Kunst. Leipzig 1910.
 - 2) Nordensvan: De bildande Konsternas Historia under 19de Årh., Sthlm. 1900, S. 18. — Det er vistnok først fra denne Tid, at Straahatte rigtig trængte igennem som passende Hovedbedækning for økonomisk bedrestillede Kvinder.

dant Liv, Marie Antoinette hengav sig til i Petit Trianon; der byggedes en hel lille Landsby, hvor Hoffets Damer legede Bønder. En halv Snes Bondehuse ligger endnu ved en lille Dam i en Park af eksotiske Træer; i Kanalernes Vand svømmer Fisk, der er bristefærdige af Dovenskab og Fedme og saa tamme, at de lader sig fodre af de besøgende.

Det er slet ikke saa nemt at være naturlig, naar man først er blevet forkvaklet. Rokokoens fortvivlede Forsøg herpaa gik først og fremmest ud over selve Naturen. Der opstod en helt ny Smag inden for Havekunsten. Hidtil havde store Parker ofte været anlagte i den saakaldte franske Havestil; Træerne klippedes i regelmæssige Figurer, Alleerne var snorlige og anlagte saaledes, at de gav den bedst mulige Udsigt til Slottet, der skulde ligge paa det højeste Punkt med vid Udsigt over Parken. Forbilledet for disse Anlæg var Versailles, hvis Havearkitektur skyldtes Le Nôtre.

Den franske Smag blev nu afløst af den engelske. Det engelske Landskab er noget for sig selv. Det fugtige Klima lader Markerne være grønne næsten hele Aaret igennem, og overalt vokser der Træer, enkeltvis og i Grupper. Terrænet er ofte bakket, og derved skabes af sig selv mindre Landskabspartier. Det er disse Grundtræk, der har skabt de engelske Parker. Her lægges Huset, hvor det passer i de givne Omgivelser. Mens i fransk Havekunst Boligen er Nr. 1, og Parkanlægget skabes for yderligere at fremhæve Bygningen, er i engelsk Havekunst Parken det givne, og Huset anbringes

efter Skon. Man forstyrer ikke Naturen, men lader Træer og Buske vokse som de vil — i den første Begejstringstid, hvor Smagen endnu var ny, undertiden ganske paradisk. Addison havde omkring sit Hus et Stykke Land, der var en forvirret Blanding af Køkkenhave, Græsplæne, Træplantning og Blomsterbede; han lod med Fornøjelse Fuglene spise alle sine Kirsebær, naar de blot vilde glæde ham med deres Sang o. s. v.¹⁾.

I denne engelske Stil indbandedes visse Træk, som mentes oprindeligt at stamme fra kinesiske Haver. 1757 udkom i London et Værk: *Desseins des Édifices . . . des Chinois*, hvor Forfatteren, en vis Chambers, bl. a. skildrer den kinesiske Havekunst, efter hvad han siger, at han selv har iagttaget og faaet forklaret i Kina²⁾. 2 Ting, siger han, betinger Havernes og Parkernes Karakter i Kina, nemlig at Klimaet er varmt, og at Kineserne ikke bryder sig om at spasere.

Den første Omstændighed medførte, at man lavede Bække og Vandfald, gravede Kanaler og Søer, hvor man sejlede i Smaabaade og fodrede tamme Fisk, der spiste af ens Haand.

-
- 1) *Geschichte der neueren Baukunst* V, II, 1, Gurlitt: *Der Barockstil* 398. — Hirschfeld: *Theorie der Gartenkunst*, Leipzig 1779, I, 126.
 - 2) Den anførte franske Bog er formodentlig en Oversættelse af: *Designs of Chinese building*, London 1757, en Bog, jeg ikke kender. Hirschfeld betvivler i det anførte Værk Rigtigheden af Chambers' Angivelser, som han ikke anser for korrekte Skildringer af kinesiske Forhold, men mere for Ch.s Ønsker om, hvad der burde findes i de engelske Haver.

Ulysten til at spasere medførte, at de kinesiske Haver som Regel ingen rigtige Alleer havde; i Stedet for anlagdes en Mængde smaa Scenerier, hvor man kunde sidde paa en Bænk og nyde Udsigten til en kunstig Klippe, et Buskads, en Bro, en lille Vandmølle, et Tempel eller hvad man nu kunde finde paa. Disse Landskabsbilleder skulde vække bestemte Stemninger hos Betragteren, blide Drømmerier eller Uhygge. Det første naaedes ved Søer og Bække, Lunde, Vinbjærge og vidtstrakte Udsigter. Det andet frembragtes ved kunstige Klipper, der truede med at falde ned, dunkle, uhyggelige Grotter, Træer, der syntes knækkede af Storm eller splintrede af Lynild; Ruiner eller faldefærdige Hytter vakte Medfølelse med de tænkte Beboere, der knapt havde Tag over Hovedet. — Man havde Landskaber, der helst skulde ses om Morgen, andre om Middagen, og atter andre om Aftenen.

Denne engelske Parkstil med kinesisk Stemningstillæg blev meget yndet. I Kew Gardens i London byggedes Templer for Solen, Pan, Æolus, Bellona, et Kongfucius Hus, en Pagode, en Moske, et Alhambra og Koret af en gotisk Katedral (selve Kirken tænktes som Ruin!!). Parken i Petit Trianon anlagdes med buede Gange, og Træerne fik Lov til at vokse, som de vilde; i Nærheden af den før omtalte Bondeby rejste man — selvfølgelig — et Amortempel. Et Amortempel i en Bondeby! Den tilstræbte Naturlighed var ikke kommet langt bort fra den Hofrokoko, man vilde fly.

I Danmark findes endnu adskillige Haver, anlagte i engelsk Stil. Et af de første Forsøg var vistnok, da det i Kristian VI's Tid udførte franske Anlæg i Søndermarken blev omlagt; det vil være nok at minde om det norske Hus med sine Naaletræer og sit pseudo-Fjeldparti. Anlægget af Frederiksberg Have var paabegyndt 1699; ved at foretage store Jordarbejder havde man faaet Slottet til at ligge paa et Højdepunkt, hvorfra der var vidtstrakte Udsigter gennem lange Alleer. 1798 blev Haven omlagt i den nye Smag¹⁾. Vi fik da de bugtede Gange og Kanaler, hvor Frederik VI legede Admiral, en »kinesisk« Bro og et »kinesisk« Lysthus; endvidere et saakaldt Apistempel, der imidlertid intet har med Apis at gøre, thi den afbildede Tyr hører hjemme i den græske Bacchusdyrkelse, ligesom den hele Bygning er i græsk Stil²⁾. Man skabte et kunstigt Vandfald, hvor man sad og lod sig betage af en nedstrømmende Fjeldbæks Risten, mens et Par Heste paa den anden Side sled med at pumpe det poetiske Vand til Vejrs. — Rosenborg Have omlagdes 1821—27; af de gamle Alleer bevares kun Dame- og Kavallergangen ligesom enkelte Stykker af den gamle Skulptur: Herkulesfiguren, Løven, der kæmper med Hesten, de to Kobberløver og Granitsøjlerne med Kobberkuglerne³⁾.

Paa Liselund paa Møen opførtes et Tells Kapel, mens den fredelige Kløft, som førte derved,

1) Gartner Tidende for 11/2, 1911.

2) Jul. Schiøtt: Zoologisk Have gennem 50 Aar.

3) Gartner Tidende for 7/1, 1909.

udstyredes paa skrækindjagende Maade med Djævelbroer og hvide Kors for at betegne de Steder, hvor ulykkelige Mennesker passende kunde antages at være kommet voldsomt af Dage.

Det mest typiske Anlæg af en saadan stemningsvækkende Have her i Landet er vel Parken ved Sanderumgaard nær Odense. Den var anlagt af Gehejmeraad Joh. v. Bülow, midt i 1790-erne. I det 42 Tdr. Land store Anlæg var der en halv Snæs Hytter, Templer, Mindetavler og lignende, hvis Bestemmelse var at hindre den besøgende i at henfalde i en tankeløs Hengivelse til Naturen, men løfte ham op i en højere moralsk Atmosfære. Naar man nærmede sig Tænkehytten, saa man først et Bræt, hvorpaa var skrevet: Veed du hvad dig forestaaer? Senere passeredes en Bro, hvor der var skrevet: Haab og Tillid. Længere fremme spærredes Vejen af 3 Bomme, men en Indskrift: Gaae din Vei kun ligefrem, gav Mod til at kravle over Forhindringerne. En rusten Gitterport bar Indskriften: Frygter du alvorlige Betragtninger, da gaae ikke videre! Besøgeren kommer nu til en Granilligsten, der bærer Indskriften: Støv. Bag Graven staar et sort Kors med flg. Paaskrift: See Haabet gennem Graven smiler. — Nu er Besøgeren endelig tilstrækkelig forberedt til at betræde Tænkehytten, hvor lign. Indskrifter som de anførte var anbragte, og en Protokol henlagt til de besøgendes Aandrigheder¹⁾.

Undertiden morede man sig med at anlægge rene Attrapper. I Præstegaardshaven ved Moseby

1) M. Winther: Sanderumgaards Have, Kbhvn. 1824.

paa Falster var der et Skilderhus med en Soldat udenfor, hvor Skilderhuset dækkede over en Brønd; sammesteds førte en Labyrinth ind i en tæt Plantning, hvor der var en Røverhule med forborgne Smuthuller og Falddøre¹).

I Havekunsten førte altsaa Forsøget paa at være naturlig til de særreste Besynderligheder. Kaster man et Blik paa Tidens literære Smag, finder man den samme krampagtige Naturlighed. Man yndede Youngs Nattetanker, eller Ossians Digte om Højskottlands og Irlands Helte, brune Heder, Natteskyer og Maaneskin. Eller man læste om Werthers Lidelser og fristedes til at begaa Selvmord. Man beskæftigede sig i det hele meget med Døden og yndede Spøgelsistorier. Forelskede holdt Stævnemøder paa Kirkegaardene; i Darmstadt var der en Hofdame, der lod sit eget Gravsted anlægge og daglig gik hen for at tilse det, ledsaget af et Lam, der aad og drak sammen med hende.

Af tidligere Tidens Kunst foretrak man især Gotikken, en Bygningsstil, der i paafaldende Grad er fantastisk og uvirkelig, men stemningsvækkende. Væggene er saavidt muligt forsvundne og afløste af farvede Glasvinduer. Buerne er saa høje og dristige, at de ikke kan staa af sig selv, men maa bæres af Stræbepiller. I Kirkernes Hovedfaçader er i Højgotikken næsten alle horizontale Grænselinjer forsvundne, og den hele Murflade overlæst med opadstræbende Spidsgavle, Fialer og Taarne (Dom-

1) Gartner Tidende for ²⁵/₆ 1911.

kirken i Köln). Det er den samme fantastiske Trang, der drev mange over i Katolicismen.

Den Aandsretning, der her er søgt skizzeret paa de foregaaende Sider var sentimental. Den var — som en Modsætning til Rokokoens Boudoirluft — skabt af en vis Modtagelighed for Naturindtryk, af en religiøs Følelse og filosoferende Grublen, der uden Tvivl var et Nedslag af den foregaaende Pietisme, af sværmerisk Erotik. Dens Forsøg paa at vende tilbage til et naturligt Liv var ikke vellykket; der eksisterede intet offentligt Liv, intet ydre, der kunde tage Kræfterne i Beslag, og naar man saa vilde tilbage til Moder Natur, henfaldt man til Spekulationer over sit eget Sjæleliv og sin egen Stilling i Verdensaltet, der blev usund af Mangel paa ydre Korrekativer. Sentimentaliteten var en vidt udbredt Sygdom; det er jo ikke saa lidt, der selv hos Oehlen-schlæger først forstaas, naar det ses ud fra dette Synspunkt.

Antikken.

Sansen for Antikken vaagnede i Ny-Klassicismen til nyt Liv paa mange forskellige Omraader. Det hele Spørgsmaal er overordentlig omfattende, og jeg formaar kun at give Antydninger, navnlig for vort eget Lands Vedkommende.

Den almindelige litterære Smag blev antikt farvet. Winkelmann og Lessing prækede Antikkens Fornyelse i Tyskland, og Mænd som Goethe og Schil-

ler var stærkt interesserede derfor. I Danmark naaedes en virkelig selvstændig Opfattelse af i hvert Fald visse Sider af Antikken — bortset fra Fagmændenes snævre Kreds — vel kun af Poul Møller og Søren Kierkegaard. Men en Del Penne var i Bevægelse for at oversætte græske og latinske Forfattere, enten for æstetisk at underholde eller direkte belære det læsende Publikum. Man gjorde sig i den Henseende æventyrlige Forestillinger om den antikke Literaturs Værdi; Jacob Baden oversatte saaledes allerede 1766 Xenofons uvirkelige Roman Kyrupædien, for at den kunde blive en Slags Kongespejl for Nordens kommende Monarker. Visse Stykker af Oehlenschlægers Sokrates er i Grunden blot en Oversættelse fra Plato. Antikke Verseformer findes spredte rundt om: Trimetre som i Oehlenschlægers Baldur, Tetrametre som i Hauchs Babyloniske Taarnbygning og Hertz's Hundrede Aar. Et saa vanskeligt Versemaal som det større asklepiadeiske benyttedes af Oehlenschlæger i Langelandsrejsen: Luna, kærlige Mø, sværmerisk sødt blegnende Jomfru, Du! Ligesaa i Heibergs Psyches Indvielse: Psyche! Væneste Mø! Græd ikke mer! Det er din Bryllupsfest! Den antikke Odestil var allerede benyttet af Joh. Ewald. En Undersøgelse af vort Sprogs Historie vilde utvivlsomt kunne vise en Del antikke Navne og Udtryk, der har levet i denne Periode og atter er forsvundne med den: Filomele, Prokne, Hesperien, Smintheus, Hesperus's Fakkell o. s. v. Den antik-arkæologiske Roman har først op imod vor egen Tid faaet sin mest kendte Repræ-

sentant i Mariager, i hvis Fortællinger en moderne Fantasi tumler med antikke Motiver og Situationer.

En vis Side af Dekorationsmaleriet yndede antikke Motiver (Constantin Hansen og Hilker). Fra Antikken overtoges ogsaa Motiver, der benyttedes i Industriens Arbejder. Jeg skal blot henlede Opmærksomheden paa adskillige af vore gamle Kakkellovne her i Skolens Hovedbygning, hvor antikke Figurer og Genstande er anbragt til Pynt. Et Motiv, der oftere vender tilbage, er en forstørret Gengivelse af den saakaldte Tryfons Gemme. Man ser Amors og Psyches Bryllupstog; Amor trykker en Due til sit Bryst, Psyche har Sommerfuglevinger. Brud og Brudgom er begge tilhyllede med Slør, en symbolsk Indvielse af de vordende Forældre til Jorden, hvorfra al Frugtbarhed, altsaa ogsaa Børnene kommer. En Erot med en lang Fakkellfører Brudeparret ved et Tænie hen til et Leje, der ses i Forkortning i den højre Side af Billedet. Over Brudeparrets Hoved bæres en Liknon (en Slags Kurv med Frugter).¹⁾

En Del Gravmonumenter med antikke Motiver findes rundt om paa vore Kirkegaarde, navnlig paa Assistenskirkegaard i København, hvor en Mængde af Borgerdydens Stormænd har været enige om at søge den sidste Hvileplads.

Det store Navn, der mere end noget andet her i Landet for den almindelige Bevidsthed betegnede den ny Tilbagevenden til Antikken, var naturligvis

1) Furtwängler: Antike Gemmen I, Tavle LVII; II, 260; III, 371.

Thorvaldsen. For Samtiden stod det, som om Oldtidens Billedhuggerkunst var levet op igen med ham; for os, som har Tingene paa Afstand, er det lettere at se, hvilken Forskel der er mellem ham og Antikken, og i hvor høj Grad han stod Rokokoens nær.

Intel er almindeligere i græsk Kunst end vilde og brutale Kampscener mellem Kentaurer og Lapither, Grækere og Amazoner. Men Thorvaldsen har aldrig fremstillet nogen egentlig Kampscene. Den Maade, hvorpaa han tænkte sig en Helt, har han udtrykt i Jason. Det er Sejrherreren, der gaar bort i Ro, efter at Kampen er vundet. Hans Temperament var et andet end Oldtidens.

Et andet karakteristisk Eksempel er den Maade, hvorpaa Thorvaldsen restaurerede de æginetiske Skulpturer. De græske Originaler gnistrer af Kamplyst og maskulin Energi; men det Hoved, Thorvaldsen huggede i sin egen Stil og satte paa en af de gamle Figurer, synes at tilhøre en velopdragen ung Mand med nette Manerer. Forskellen er saa stor, at en 15-aars Skoledreng kan se det, og Thorvaldsen har selvfølgelig været sig det bevidst, men som sin Samtid havde han for meget »Humanitet« i sin Sjæl til at føle sig ret tiltalt af den gode, gamle græske Strenghed og Styrke.

Thorvaldsen har naturligvis i sin etiske Alvor og stille Storhed (f. Eks. Kristusstatuen) Egenskaber, der er beslægtede med Antikken (f. Eks. Hera Ludovisi fra det 4de Aarh.); men omvendt viser den Interesse, han havde for Amor og hans Skælmsstykker,

i hvilken Grad han var Rokokoens og Empirens Ætling¹).

Trods den tilsyneladende Interesse for Antikken, blev som allerede bemærket for Thorvaldsens Vedkommende den egentlige Forstaaelse temmelig overfladisk. Det indtrængende Studium, som er nødvendigt for at leve sig ind i en svunden Tid, laa ikke for Nyklassicismen. Man vilde bort fra Rokokoens Snørklerier og tilbage til det naturlige, det almenmenneskelige, det evigt gyldige, og Slagordene blev Ræson, Humanitet og Dyd, — abstrakte Idealer, som man navnlig mente at finde virkeliggjorte i Antikken. Hvad man optog af Antikken kom derfor let til at tjene som Staffage for ens egne Abstraktioner.

Frihedsstøtten i København er karakteristisk. Kongens Navn er udeladt; de 4 Hjørnefigurer betegner 4 abstrakte Egenskaber: Troskab, Tapperhed, Jorddyrkningsflid og Fædrelandskærlighed. De to Relieffer skal betegne, at Retfærdighed og Frihed

1) Forbindelsen med det gamle klassiske Land Italien skaffede os i denne Periode en besynderlig Import, der var en Blanding af antik Overlevering og moderne italiensk Folkeliv. Paa de italienske Folketeatre levede endnu i Ny-Klassicismens Tid den saakaldte *commedia dell'arte* med sine staaende Personer: Arlecchino, Pantalone (Kassander), Columbine og den hvidt sminkede og hvidt klædte Pulcinello med en hvid Kalabreserhat (Pjerrot). De fleste af disse Personer stammede fra Oldtidens Atellaner og Mimer. Disse Stykker indførte Pasquale Casorti senest 1800 i København; de spilledes først paa Vesterbro, senere i Tivoli, hvor disse Stykker da er blevet bevarede, rimeligvis i bedre Skikkelse end noget andet Sted (L. Bobé: Frederikke Brun, Kbhvn. 1909, S. 121).

er »Dydernes« Grundlag. Man har omhyggelig undgaaet Portrættet, ligesom i Mindet ved Emilias Kilde og i Bernstorffstøtten; den sidste har en Indskrift, et symbolsk Neg, en Hakke og en Spade. Denne Abstraktionstilbøjelighed er naturligvis ikke noget særligt for vore hjemlige Forhold. Paa Place du Châtelet i Paris rejstes i Aarene 1806—08 et Æresminde for Napoleon. Paa Toppen af en Søjle staar en gylden Viktoria med Sejrskranse i hver Haand; paa Søjlen er skrevet Navnene paa 15 Slag, vundne af Napoleon; ved Foden er anbragt 4 Statuer, der gennem tilføjede Attributter røber sig som Troskab, Aarvaagenhed, Lov og Styrke; — der er intet, der direkte minder om Napoleon og hans Soldater.

Ny-Klassicismens Tilbøjelighed for det abstrakte og almene, blev en direkte Hindring for Forstaaelsen af den historiske Antik. Det kan ikke nytte noget at lede efter »Dyd« hos Homer og »Humanitet« hos Aischylos.

Dertil kom en anden Ting, der blev bestemmende for Ny-Klassicismens Opfattelse af Antikken. Den antikke Kunst, man lærte at kende og kom til at sætte Pris paa, var ikke skabt af det 5te Aarhundredes energiske og strenge Aand, men det blev en antik Barokgruppe som Laokoon og hans Sønner, eller en elegant Salonfigur som den belvederiske Apollo. Den sidst nævnte, vidtberømte Figur viser en slank, ung Mand med vel opsat Haar; han slynger sin Kappe flot om sig og fører sin Person med Elegance. Han er noget af en Teaterhelt; men Ny-Klassicismen var henrykt for ham; Wiedewelt giver

sig Luft paa følgende Maade: Alt hvad Natur, Gejst og Kunst formaar at frembringe, ligger der for Øjne. — — Hans Ansigt viiser den største Alvorlighed uden Hevn, et Legeme, som synes at leve af Gudernes Føde; alt er i Bevægelse og dog gelassen, han er gaaendes, men synes at svæve. Den fineste Punct mellem Fyr og Stillhed regierer udi alle Deele; kort sagt en Kierne af idealsk Skiønhed.

At Ny-Klassicismen fik fat i en snørklet og teatralsk Ende af Antikken var en Tilfældighed, der stemmede med Tidens Smag og øgede dens Interesse, men som ogsaa vendte Opmærksomheden bort fra det, der var det bedste i den gamle Kultur.

Den egentlige Rokoko var begyndt ca. 1725. Allerede ca. 1760 begyndte en ny Stil, den saakaldte Ludvig XVI's. Det var en begyndende Reaktion mod Rokokoens, hvor man foretrak simple Linjer, mindre forvirrede Ornamentter, mere Adskillelse mellem de enkelte Led. Man optog græske Motiver, netop fordi disses Karakter var roligere og derfor mere stemmende med det, man længtes efter. Efter Ludvig XVI's Stil fulgte Empiren, der optog endnu flere antikke Motiver, som man følte Ro ved at dvæle ved. Stilen opstod i Frankrig og har sit Navn efter Napoleons Kejserregering.

Antikken gjaldt for Forbillede, og som uselvstændig Elev kopierede man sin Læremester baade i Detaljer og Helheder. For Helhedernes Vedkommende kom det stærkt frem indenfor Bygningskunsten.

Siden Renæssancens Dage havde Forbindelsen med Oldtidens Bygningsmaader aldrig været helt afbrudt, man laante derfra, hvad man behøvede til egne Arbejder. Men i Ny-Klassicismen blev disse Laan ofte til Plagiater. Man oversatte Ordet »Renaissance« paa Græsk og talte om en »Palingenesis« af den antikke Arkitektur, der blev omhyggeligt opmaalt og kopieret i Europa og Amerika, hvad enten det gjaldt om at rejse Kirker eller Parlamentsbygninger, Paladser, Haveportaler eller Thepaviljoner. Man faar undertiden samme Fornemmelse, som naar man hører et Menneske, der ustandselig citerer andres Ord, baade hvor det passer, og det ikke passer.

I Paris fik denne nye Smagsretning indenfor Bygningskunsten et stærkt Stød fremad ved Revolutionen, der vilde bryde med Overleveringen. Madeleinekirken, der allerede tidligere var paabegyndt som Kirke, blev af Napoleon i 1806 bestemt til et Temple de la Gloire, en Plan, som senere hen atter blev opgivet, og 1842 fuldendtes Bygningen som Kirke; dens Ydre ser ganske ud som et antikt Tempel. Triumfbuen paa Place du Carrousel, rejst til Minde om Sejrene 1805, er bygget efter Septimius Severus-Buen i Rom; den endnu større Triumfbue paa Place de l'Étoile forherliger Sejrene i 1805—06. Vendômesøjlen til Minde om de samme Aars Sejr er en Efterligning af Trajansøjlen i Rom. I München lod Kong Ludwig I Glyptoteket opføre i Aarene 1816—30 i jonisk Stil. Ligeoverfor ligger Kunstausstellungsgebäude i korintisk Stil. Indgangen til

Pladsen mellem disse to Bygninger dannes af Propylæerne, en Portbygning, der udvendig er smykket med doriske, indvendig med joniske Søjler ligesom Propylæerne i Athen. Siegesthor (ved Leopoldstrasse) er en Efterligning af Konstantinsbuen i Rom. Ruhmeshalle, en aaben Søjlehal i Tempelform, er i dorisk Stil. I Berlin rejstes Brandenburgerthor 1789—93 af Langhans, en bevidst Efterligning af Athens Propylæer. Die Königswache (1816—18) er dorisk; Altes Museum (1824—28, af Schinkel) er jonisk. I London hører hertil British Museum (1823—47, af Brødrene Smirke), Bank of England og Børsen. Denne klassiske Arkitektur gik ogsaa over Havet til Amerika, hvor Kapitoliet i Washington, som paabegyndtes 1793, blev normgivende for monumental Arkitektur i den nye Smag¹).

I København stammer en Række kendte Bygninger fra denne Periode. N. H. Jardin indkaldtes 1754 for at arbejde paa Frederikskirken (Marmorkirken), et Værk, der som bekendt ikke blev færdigt den Gang, men i de 17 Aar Jardin var her i Landet, rejste han en Del andre Bygninger: Det gule Palæ, Havepaviljonen ved Christian VII's Palæ, Sølvgadens Kaserne, Bernstorff Slot. C. F. Harsdorff, Danmarks første store Arkitekt, studerede i Paris og Rom og blev herhjemme Repræsentant for en slank og elegant (fransk) Form for Ny-Klassicismen. Hans Søjlekolonnade mellem Palæerne paa Amalienborg, som maa desværre af Fattig-

1) Nordensvan: Anf. Skrift, S. 411.

dom nøjedes med at bygge af Træ, er en Øjenlyst at se paa. Frederik V's Kapel i Roskilde, Erichsens Palæ (nu Handelsbanken) i København, Peschiers Gaard (nu Landmandsbanken), og hans egen Gaard paa Kongens Nytorv (nu Udenrigsministeriet) er ligeledes hans Værk; ligesaa det nette Borgerhus St. Kongensgade 72. Peter Meyn byggede bl. a. Indgangen til Kongens Have fra Kronprinsessegade. C. F. Hansen blev hos os Ny-Klassicismens Hovedrepræsentant for en mere robust (engelsk) Renæssance-tradition. Han var en Fattigmandssøn, der efter en Udenlandsrejse tog Bolig i Altona som Landbygmester for Holsten. Han boede her fra 1784 til 1804 og blev meget brugt af de rige Handelsmattadorer i Hamborg og Altona, saaledes at man i disse Byer har talt om »Københavnerstilen« og derved forstaaet den af C. F. Hansen indførte ny-klassicistiske Stil. Den danske Indflydelse var stærkest i Aarene 1790—1815; derefter bliver den svagere og maa vistnok betragtes som afsluttet, da en ny Byggeperiode begyndte efter Branden i Hamborg 1842. De fleste af Hansens Arbejder ligger saaledes uden for det nuværende Danmarks Grænser, men nogle af hans største findes i København. Her rejste han det gamle Raadhus, Kristiansborg Slot og Slotskirken, der indviedes 14. Maj 1826 paa Tusindaarsfesten for Kristendommens Indførelse i Danmark. Paa 300-Aarsdagen for Reformationens Indførelse lagdes Grundstenen til den nu staaende Frue Kirke. Den tidligere af Englænderne nedskudte Bygning havde været gotisk; nu rejste den sig under Hansens

Ledelse igen i klassisk Dragt. Bag Frue Kirke byggede han Metropolitanskolen¹⁾. Universitetet generjstes af Peder Malling.

M. G. Bindesbøll byggede Ting- og Arresthuset paa Blegdamsvejen i sædvanlig ny-klassicistisk Smag. Som bekendt var han ogsaa Mester for Thorvaldsens Museum, i og for sig en ganske uklassicistisk Bygning, men en af de allervidunderligste i hele vort Land. Man har nævnt den ægyptiske Mykerinossarkofag som Forbillede for den saare karakteristiske Femportsfaçade; snarere er dette maaske at søge i Athens Propylæer²⁾.

De to Brødre Hansen gik til Athen, hvor Christian byggede Universitetet, men vendte tilbage og opførte Kommunehospitalet i København. Theophilus byggede Observatoriet i Athen, men kom senere til Wien, hvor han vandt Anseelse og endnu er kendt som Theophil Ritter v. Hansen. Af offentlige Bygninger rejste han her bl. a. Parlamentsbygningen (Reichsratsgebäude) i græsk Stil. Rampen foran Bygningen er flankeret med Statuer af Xenofon, Polyb, Herodot, Tacitus, Livius, Sallust, Cæsar og Thukydid; et stort Springvand har Pallas Athene til Midtfigur. Af Privatbygninger i Wien skyldes det store Komplex Heinrichshof ham.

-
- 1) Tidsskrift for Industri 1911 Nr. 2 og 7 indeholder 2 Artikler om C. F. Hansen af C. M. Smidt.
 - 2) Villh. Wanscher: Arkitekten G. Bindesbøll, Kbhvn. 1903. Mykerinossarkofagen fandtes 1837, indskibedes i Alexandria, men gik til Bunds ved den spanske Kyst. Afbildet f. Ex. i det anførte Værk af Wanscher eller hos Perrot et Chipiez: Histoire de l'art dans l'antiquité I S. 509.

Den antikke Smagsretning begyndte hos os at gaa af Mode i Begyndelsen af 50-erne. En mere national Byggemaade, der atter bragte vort hjemlige Materiale Teglstenen til Ære, trængte sig frem; i den klassiske Periode havde man helst dækket Bygningerne under et Lag af Puds. Føreren i denne nye Bevægelse indenfor Arkitekturen var Universitetsbibliotekets Bygmester Herholdt¹⁾.

Der var altsaa i Ny-Klassicismens Tid en almindelig Interesse for Antikken, men Grundlaget var Rokoko og Empire, og ingen kan løsrive sig fra den Naturgrund, hvor han er vokset op. Der var Omraader, hvor man slavisk gav sig til at kopiere Antikken; ofte blev den kun en Maske eller en Attitude. Jeg vælger med Vilje det sidste Ord, fordi det spillede en vis Rolle i den Tid. Lady Hamiltons Attituder var berømte; Ida Bruns ikke mindre. Den sidste henrykkede baade Thorvaldsen, Goethe og Canova. Da Ida Brun og hendes Moder en Gang besøgte Goethe, løftede han Ida, der endnu var et Barn, op paa en udstoppet Tiger, laante Damernes Sjaler og grupperede hende sammen med Dyret som en Ariadne i bestandig nye og skønne Stillinger. Under denne Beskæftigelse forvandlede Goethe for Tilskuernes Øjne til en Prometheus eller en Dædalus²⁾.

1) Th. Oppermann: *Kunsten i Danmark under Frederik V og Christian VII*, Kbhvn. 1906. — Emil Hannover: *Dänische Kunst des neunzehnten Jahrhunderts*, Leipzig 1907.

2) Jul. Lange: *Sergel og Thorvaldsen*, Kbhvn. 1886 S. 82, 93.

Det er karakteristisk, at Fantasien baade hos Goethe og hans Tilskuere af sig selv klæder sig i klassisk Dragt. Og det er ogsaa karakteristisk, at Scener som disse, der dog maa betragtes som blotte Surrogater for en ægte og livskraftig kunstnerisk Ydelse, vurderedes højt af Mænd, der var Tidens Foregangsmænd i Kendskab baade til Kunst og Antik. Her synes der at være en Lejlighed til at føle Ny-Klassicismen paa Pulsen.

14. Hovedbygningen og dens første Udsmykning.

I denne Ny-Klassicismens Periode er Sorø Skoles Hovedbygning opført af Peder Malling, en Søn af Ove Malling. Han uddannedes af C. F. Hansen og ansattes 1809 som Stadsbygmester i København; som saadan blev hans Stilling væsentlig ledende, og vi kender kun faa selvstændige Arbejder af ham, navnlig Universitetet og vor Hovedbygning. Ved Opførelsen af denne tog han intet Hensyn til Stilen i de 2 Paviljoner, som var skaanel af Branden i 1813.

Den ny-klassicistiske Smag i Hovedbygningen viser sig i den tydelige Sans for bestemte Afgrænsningslinjer i de imiterede Kvadre paa Bygningens lodrette Hjørnelinjer, den vandrette Attika og de vandrette Skillelinjer mellem Kælderetagen og Stuen samt Stuen og første Sal. Desuden er der en Del Enkeltheder, der direkte er laante fra antik Kunst:

Arkitraven med den underliggende Liste, Triglyfer, Metoper og den allerede nævnte Attika, der fortsætter Murmassen op i Luften og gør Afslutningen mere levende. Antik Maner er ogsaa Anbringelsen af Trefødder som Dekoration. Indgangsdøren fra Fratergaarden og Dørene i Stengangen er i antik Smag¹⁾. Ny-Klassicismen brugte i høj Grad plastisk Udsmykning (f. Eks. Frue Kirke i København); af den Art har vi Statuerne i Vestibulen og Kassetterne i Festsalens Loft; i en Del af Lokalerne er anbragt Konsoller, hvorpaa Lofterne synes at hvile.

Festsalen med den foranliggende Musikklasse er de eneste Lokaler, hvis Dekorationer i alt væsentlig maa være samtidig med Bygningens Opførelse; de er derfor aldeles overvejende plastiske. I de øvrige Lokaler er Dekorationerne væsentlig maledede.

Selve Forholdene i Kongesalen peger utvivlsomt tilbage til Antikken. I hvert Fald har det paa Palatinerhøjen i Rom været mig overraskende at se, hvilken Lighed der er mellem det saakaldte Tablinum i Domus Augustiana og vor Kongesal. I den gamle romerske Sal er der modsat Indgangsdøren en stor, halvrund Apsis, hvor Kejseren har siddet, naar han gav Audiens. Paa de to fremspringende Sider af denne Apsis har der staaet Halvsøjler, hvis Baser endnu findes paa Plads. I Væggene til højre og venstre findes Nisjer, hvor der endnu staar murede Fodstykker til Statuer.

I vor Kongesal er der paa samme Maade en

1) Indbydelsesskrift 1908 S. 26 flg.

halvrund Apsis modsat Indgangsdøren; denne Apsis begrænses af 2 Pilastre med Kapitæler. Paa de 2 Længdevægge findes nisjelignende Fordybninger. I Østvæggens Nisjer sidder Vinduerne; Vestvæggens er ligesom Syd- og Nordvæggens beregnet til at optage Malerier.

Vor soranske Kongestol bærer ogsaa Ny-Klassicismens Præg; den minder om Ludvig XVIII's Tronstol, der nu staar i Musée des Arts Décoratifs i Louvre. Vor Stol har paa Siderne vingede Griffler, og paa Ryglænets Forside en Krans af Blade, ombundet med Baand. Den franske har paa Siderne vingede Løver; over Ryglænet er der en Laurbærkrans med Baand og øverst en Krone. — Et Par antikke Marmorstole i Salle de la Psyche i Louvre er af en Type, der uden større Vanskelighed kunde tænkes at ligge bag den nævnte franske og vor egen Tronstol. De vingede Svinxer og Løver anbragtes for at beskytte Herskeren; saaledes sidder Zeus paa Parthenonfrisen i en Tronstol, der er smykket med Svinxer (Sm. Årsskrift 1910, S. 48.)

Vor Hovedbygning er i Palæstil, men den Udsmykning, som ofte følger med ny-klassicistiske Palæer, findes, som det vil fremgaa af ovenstaaende, kun i ringe Grad. Ingen Søjler eller Pilastre indeler Ydervæggene, ingen Smedejernsgitre smykker Balkon og Vinduer, ingen Vaser eller Urner bryder Attikaens lige Linjer, ingen Statuer staar foran Bygningen. Den er ligetil, prunkløs, om man vil abstrakt¹⁾.

1) De malede Dekorationer er som omtalt i Indbydelsesskrift for

15. *Pentagram og Hexagram.*

I den øverste Del af Nisjerne i Festsalen findes malede femkantede Stjærner, omgivne af et Hexagram. Den sidste Figur er velkendt andre Steder fra. Da den undertiden optræder sammen med det saakaldte Pentagram, synes det mig rimeligt at opfatte den nævnte femkantede Stjerne som et udfyldt Pentagram og ikke som en almindelig Gengivelse af en Stjerne¹⁾.

1. **Pentagrammet** (se hosstaaende Fig.) — ogsaa kaldet Pentalfa eller Pentagon — er et ældgammelt Tegn, der allerede findes paa en Pithos fra VI eller VII Lag i Troja (det homeriske og efterhomeriske²⁾).

1908 udført langt senere af Hilker, Dalsgaard og Freimann. Det fortjener at bemærkes, at Hilker som ganske ung rimeligvis har deltaget i Malerarbejdet. Han var den Gang i Tjeneste hos Kongslev, og denne omtales stadig i de første Aars Regnskaber: Soroe Academies Hoved-Kasse-Protokol (i Landsarkivet) 1825 S. 106, 111. 1826 S. 110, 112, 114, 117, 118, 121, 124 o. s. v. Kongslev nævnes endnu 1833. — 14 Septbr. 1834 faar Kobbersmed Jakobsen 385 Rdlr. for Anbringelsen af en „Torden-Afledeer“ paa Hovedbygningen. Regninger for Arbejde paa Attikaen nævnes som betalt i Hovedbog 1843 under 20 Jan. og 27 Marts 1844; Hovedbog 1844 under 1 og 22 Febr. 8 og 31 Marts 1845. — Man maa vist have frosset godt i Skolens første Tid. I hvert Fald er der en lang Aarrække, hvor man har nøjedes med hvert Aar at købe et Par Kakkelovne.

- 1) Kikkerten har vist os, at Stjærnerne kun er lysende Prikker, men for vort Øje ser det ud, som om der gik Straaler i alle Retninger fra et lysende Centrum.
- 2) Dörpfeld: Troja und Ilion, Athen 1902, S. 317.

Pythagoræerne har utvivlsomt studeret Pentagrammet, der jo intel andel er end Diagonalerne i en regelmæssig Femkant. I Følge Skolierne til Aristofanes's *Skyer* V. 609, brugte de Tegnet indbyrdes som et Slags Emblem og kaldte det »hygeia«; Lukian fortæller, at i Breve brugte Afsenderen dette Tegn for derved at udtrykke sit Ønske om sjælelig og legemlig Sundhed hos Modtageren¹). Paa en Rödfigursvase i Vatikanets etruskiske Museum har jeg bemærket en Kriger med Pentagram som Skjoldmærke. Af denne Tro paa Tegnets sundhedsgivende Magt forklares det, at det findes paa Mønter fra mange forskellige Steder: Pitane (i Mysien), Nuceria, Velia og fra Gallien²). Ligeledes paa Fatimidiske Glasmønter fra Ægypten³). De Rossi fandt det i en af Katakomberne »paa et Hjørne«, saa at det rimeligvis har været brugt som Vejvisermærke⁴). Det optoges af Gnostikerne og fik ad denne Vej magisk Betydning. Cornelius Agrippa⁵) sammenstiller det med 2 andre Tegn, der ligesom Pentagrammet er

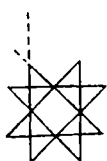
-
- 1) Pro lapsu in salutando § 5. — *Bullettino di Bibliografia e di Storia delle scienze matematiche e fisiche*, Roma 1873, S. 315 citerer Jamblichus som Kilde for samme Brug af Pentagrammet hos Pythagoræerne (Amsterdamudgaven 1707, S. 191); hos Jamblichus staar imidlertid blot „ti symbolon“, ikke pentagramma. — En matematisk Artikel om Pentagr. i *Deutsche Vierteljahrsschrift* 1868 I, 173 (lg.; endvidere 4 polemiske Artikler i *La civiltà cattolica*, Firenze 1880 I, S. 234, 341, 463, 614.
 - 2) Eckhel: *Doctrina nummorum veterum* 1792 I, 63 — *Traité des monnaies gauloises* (Registret under pentagramme).
 - 3) Meddelt mig af Prof. D. Simonsen.
 - 4) G. B. de Rossi: *La Roma sotterranea* I, Roma 1864, S. 171.
 - 5) *De occulta philosophia libri III*; lib. III, Kap. 31.

aabenbaret Mennesker af Gud. Det ene er Kristi Monogram med Omskriften: Ved dette Tegn skal du sejre, som vistes Konstantin. Det andet, der bragtes til Antiochus Soter, er Pentagrammet omskrevet med det græske Ord for Sundhed. Det tredje med 2 hebraiske Paaskrifter skal en Engel have bragt til Judas Makabæus før Kampen mod Antiochus Eupator. Prof. Buhl har læst Indskriftene for mig og meddelt mig, at der tværs over Midten staar; M K B J, der betyder Makabi=Makabæus. I den omløbende Rand staar der M J K M V K B' L J M J H V H, d. e.: Hvo er som du blandt Guder, Jahve. De fire Ords Begyndelsesbogstaver danner det i Midten staaende Navn, der altsaa opfattes som Akrostichon. Pentagrammet kan tegnes om til en Mand, der spreder Armene ud og sætter Benene fra hinanden. Slaas der en Cirkel uden om et saadant mennesketegnet Pentagram, betyder Cirklen Himlen eller Gud, og det hele bliver et Tegn paa, at Mennesket kan indvirke paa Gud og Gud paa Mennesket¹).

Som Trolddomstegn mod onde Aander omtales det i Faust: Das Pentagramma macht dir Pein, (Del I, Studierzimmer). I ny-græsk Folketro hjælper det paa samme Maade. Naar Havet er i Oprør, og Stormdæmonerne hugger deres skrækkelige Klør i Baadens Ræling, slynger Kroppen om Baadens Køl og Halen om Forstavnen for at faa Fartøjet til at synke, saa er det Sømandens eneste Redning, at

1) La civiltà cattolica 620 og foregaaende.

han kender det mystiske Tegn Pentealfa; naar det anvendes, maa Dæmonerne slippe deres Tag¹). I Tyskland kaldes Pentagrammet ogsaa Drudenfuss. Drude betyder Mare, og hun tænktes med Gaase- eller Svanefod; naar Folk fik Mareridt, var det hende, der traadte dem paa Brystet. Uaglet Sporet af en Gaasefod ikke ligner Pentagrammet særligt, er dog Navnet Drudenfuss overført til dette²). Endnu

i vore Dage bruges det i Jylland i en lidt afvigende Form, som Adj. Dr. Ussing har meddelt mig (se hosstaaende Figur); sættes et saadant Tegn over en Seng, hjælper det mod Mareridt. Ligeledes sættes det over en Hestebaas for at hindre, at Dyret bliver marereden.

Vistnok uden kabbalistisk Betydning har man i Pentagrammet set et Tegn paa Kristi 5 Saar³). Det findes i gotiske Kirker, hvor det skal være brugt paa lignende Maade som Rosetten i de romanske⁴).

Professor D. Simonsen har meddelt mig, at hos Jøderne findes Pentagrammet paa Ruinerne af Synagogen i Tell Hum (identificeres med Kaper-naum) formodentlig fra 1—2 Aarh. e. Kr. Hyppigt er det i den senere jødiske Middelalder, hvor det kaldes Salomons Segl. Sammen med Hexagrammet

1) Avisartikel (af Frederik Poulsen) i Dagbladet „København“ for 18. Juni 1909.

2) Wuttke: Der deutsche Volksaberglaube. Berlin 1869 § 246.

3) Pierius: Hieroglyphica, Basileæ 1567, S. 531—32, en Henvisning jeg ikke har kunnet kontrolere.

4) Remondini i Giornale Ligustico VI, 56 flg. for Kirken San Michele della Corvara (nær Spezia).

findes det paa den Fane, Karl IV 1354 skal have givet Jøderne i Prag.

Paa Apostelhuset i Næstved staar Peter med Nøglen i højre Haand; over ham er der udskaaret et Pentagram. Af endnu levende danske Familier bærer Greverne Holck Tegnet i deres Vaaben. Det fandtes ligeledes hos den nu uddøde Familie Skave, til hvilken Herluf Trolles Moder hørte, og derfor findes »Marekorset«, som Tegnet kaldes i Heraldik, gentagne Gange paa Herlufsholm. Den efter Danmarks Adels Aarvog til Amerika udvandrede Familie Astrup, der adledes 1810, optog Pentagrammet i sit Vaaben. Tegnet ses oftere paa Vaabenskjøldene i den nylig restaurerede Ringsted Kirke. Det har ogsaa været brugt som Dekoration paa farvede Paaskeæg¹⁾.

I vore Dage er det gamle Tegn blevet Reklamemærke for Alfamargarine.

2. Hexagrammet (se hosstaaende Fig.)

ser ud som to Trekanter, der er stukne ind i hinanden.

Allerede en enkelt Trekant har vistnok fra meget gammel Tid været betragtet som et helligt Tegn. Fra mykensk Glyptik kendes en Trekant, der synes baaret paa en Stang, hvorefter Arthur Evans bemærker, at den »has probably some religious significance and occurs elsewhere in sacral subjects (se hosstaaende Figur). I en makedonsk Landsby har samme Evans

1) C. Lindvigen: Lidt af Paaskeæggets Historie, Frem, for ²¹/₃ 1907.

fundet et Slags Kapel, hvis hele Indretning og Kultus sætter os Aartusinder tilbage. I Midten af Lokalet stod (eller staar vel endnu) en stor Sten, ombundet med et Stykke Tøj, paa lignende Maade som antikke Gravstene regelmæssig smykkedes med Baand. Denne Sten salvede man. Dernæst fortsætter han: On the walls are suspended triangular plait-work offerings made of ears of corn, placed here by votaries who desire to draw forth from the Spirit of the stone a beneficent influence on their crops¹).

I Kristendommen er Trekanten blevet et Tegn paa Treenigheden.

Jeg vender tilbage til Hexagrammet. Om dets Brug hos Jøderne har Prof. D. Simonsen meddelt mig følgende:

»Hexagrammet er et ældgammelt jødisk Symbol, der nu af Jøder altid kaldes Magen David (Davids Skjold); det forekommer allerede paa et Signet fra c. 7ende Aarh. før Kr. og paa en jødisk Gravsten i Tarent fra c. 3dje Aarh. e. Kr.

I den hebraiske Literatur foreligger der næppe noget før Omtalen hos Karæeren Jehuda Hadassi (Midten af 12te Aarh.), hvor Tegnet allerede har særlig mystisk Betydning og stilles ved Siden af Englenavne. Sin Hovedudbredelse faar det vistnok ved Kabbala, særlig den saakaldte praktiske Kabbala, der anvender det til Amuletter med Indskrivning af Gudenavne, Bibelvers og lignende i Rum-

1) Journal of Hellenic Studies XXI.

mene. Og efterhaanden bliver det vel det almindelige jødiske Symbol og fortrænger næsten helt det i den sene Oldtid og første Middelalder almindelige Tegn: Den syvarmede Lystage«.

Men Hexagrammet har været kendt af mange andre end af Jøderne. I det nuværende Yucatan, en Stat i det mexikanske Forbund, boede før Amerikas Opdagelse Maya-folket. Store Rester af Landets gamle Kultur er bevaret til vore Dage. Hos dem brugtes et mystisk Tegn, hvoraf Hexagrammet udgjorde en væsentlig Del. Lignende Tegn med Hexagrammer genfindes hos Braminerne og Kaldæerne¹).

Tegnet har været kendt i Ægypten²) og hos Araberne. I Europa findes det paa Værtshuse og Glarmesterskilte; det har spillet en Rolle i Alkymien, hos Tempelherrerne og bruges endnu af Frimurerne. Man træffer det overalt. Jeg har bl. a. set det i Glasmalerier i Notre Dame og St.-Deniskirken i Paris, lagt i særligt farvede Tagspaaner paa Huse i Svejts, i kosmatisk Mosaikarbejde paa Gulvet i Maria maggiore-kirken i Rom, paa et Relikviskrin i Museet i Orvieto og som Reklamemærke for en skotsk Whisky. Ved en Illumination i Paris har jeg set elektriske Lamper opstillede i Hexagrammønstre.

Hexagrammet kan menneskeliggøres saaledes,

-
- 1) Augustus Le Plongeon: Queen Moo and the Egyptian Sphinx, London 1896.
 - 2) Forrer: Die Kunst des Zengdruckes, Strassburg 1894, Tavle II, Figur 4 viser H. som Tøjtrykningsmønster fra Achnim i Ægypten.

at den øverste og nederste Spids bliver 2 Hoveder, der vender mod hinanden, og de 2 Par udstaaende Spidser paa Siderne bliver til 2 Par Arme. Den ene Figur kan da tydes som Gud, den anden som Menneske, og Mystikken kan deri finde et Udtryk for, at Gud er Menneske, og Mennesket er Gud.

Hexagrammet har forøvrigt været Genstand for mange Fortolkningsforsøg. Nogle har i den Trekant, der har Spidsen opad, set et Tegn for Ilden, det opadstræbende; i den anden Trekant et Tegn for Vandet, det nedsynkende; hele Hexagrammet skal da betegne Kosmos. Andre ser i de 2 Trekanter Tegn for Mand og Kvinde, atter andre søger specielt jødiske Forklaringer.

I Jogalæren i Indien bruges et Hexagram som Omslutning om et Pentagram (altsaa næsten som i vor Festsal) i meget mystisk Betydning. Pentagrammet skal der betegne Menneskets Fuldkommengørelse i sig selv, mens Hexagrammet antyder Guddomsaandens Nedstigen i Materien og en derved muliggjort Opstigen af Materien tilbage til det aandelige¹).

Forstaa det, hvem der kan. Jeg maa standse og overlade det til en eventuel Læser at gaa op i Festsalen og spekulere videre paa egen Haand, Ansigt til Ansigt med de mystiske Tegn. Men det gaar mig ikke værre end Plato, der i Timaios (53 D) ogsaa maa opgive at forstaa Meningen med nogle mystiske Trekanter og standser sin Undersøgelse

1) Oppermann: Joga-Aphorismen 1908, S. 55—56. Henvi-
ningen skylder jeg Prof. D. Simonsen.

med flg. Ord: Om de endnu dybere liggende Udgangspunkter for disse Trekanter ved kun Gud Besked, og af Mænd kun den, som er ham kær. — For Resten var det maaske forstandigere at holde sig til Jens's kloge Bemærkning til Peer: Det er sælsomt, at du vil have Raison af mig for det, som al Verden ikke kan give Raison for. Hvorfor hedder En, som er født skævbenet, Velbaaren? Hvorfor hedder En Højlærd idag, som næppe kunde stove igaar? Hvorfor skriver man fransk Udskrift paa et Brev, som gaar imellem Slagelse og Ringsted? Hvorfor kan man ikke hitte paa et Ord i Stedet for Franco? Og tusinde andre Ting, som det er mig umuligt at opregne. — Mellem disse tusinde andre Ting gjorde man sagtens bedst i at indordne baade Pentagram og Hexagram.

16. Tillæg og Rettelser.

- 1) I Sommeren 1910 opsattes i Hovedbygningens Elevværelser og paa Korsgangen en Del Afstøbninger af Thorvaldsenske Arbejder, nemlig paa Kammer

Nr. 1. Fiskeren fra Alexanderfrisen. Alexander er ved at drage ind i Babylon, men den jævne Fisker aner intet af de verdenshistoriske Begivenheder, der foregaar i hans umiddelbare Nærhed, men passer rolig sin Dont.

Nr. 2. Amor rider paa en Delfin, hvorved hans Herredømme over Havet belegnes. Han

bærer i sin Haand Treforken, som han har taget fra Neptun; et Bølgeornament antyder Vandet. — Amor sidder paa en Ørn, hvorved hans Herredømme over Luft en betegnes. I højre Haand holder han Jupiters Tordenkile, som han svinger triumferende; i den venstre bærer han Buen.

Nr. 3. Flodguden fra Alexanderfrisen. Urnen med det udstrømmende Vand karakteriserer Figuren som Flodgud. I højre Haand bærer han en Styreaare, hvorved Flodens Sejlbarhed betegnes; i venstre Haand holder han en Dusk Aks, hvorved betegnes, at det Land, Floden vander, er frugtbart.

Nr. 4. Amor sidder paa en Klippe og kærtegner en Hund; Bue og Pilekogger har han lagt fra sig. — Amor filerer et Net for deri at fange Menneskehjærter. Den færdige Ende af Nættet er stukket fast med en Pil, og en Sommerfugl — det gamle Billede paa Sjælen — er ved at flyve i Nettet.

Nr. 5. Tre Engle læner sig op til hverandre og synger af et langt Nodeblad. — Tre Engle spiller paa Harpe, Guitar og Fløjte; den midterste sidder paa et Alter, hvorover en Rosenguirlande falder ned.

Nr. 6. Fredens bevingede Genius paa Alexanderfrisen; hun bærer Overflødighedshornet i den højre Arm og løfter Oliegrenen med venstre. Hun anfører Babylonierne, der kommer for at bede om Fred og ydmygt underkaste sig Alexander.

Nr. 7. Amor tæmmer Løven, hvorved hans Herredømme over Jorden betegnes. Han gaar ved Siden af den og synes at ville standse den ved at gribe med venstre Haand i Manken; han har i den Grad Magt over Dyret, at det bøjer sig ned og slikker hans Fod. I højre Haand bærer han i nærværende Relief en Pil; senere ombyttede Thorvaldsen Pilen med Herkules' Kølle. — Amor med det underjordiske Uhyre Kerberos; det har 3 Hoveder, og Halen ender i en Slange. Amor har lagt sin Bue som et Aag om Uhyrets Hals, og paa venstre Skulder bærer han Plutos Stav. Derved betegnes hans Magt over Underverdenen og den underjordiske Ild. Dette Relief tillige med de 3 førnævnte: Amor med Løven, Ørnen og Delfinen betegner Kærlighedsgudens Magt over de 4 Elementer.

Nr. 8. En Rytter fra Alexanderfrisen, men jeg ved ikke bestemt hvilken.

Nr. 9. Amor rider paa en Løve; i venstre Haand holder han Buen, den højre har netop sluppet Buestrengen, og hans Blik følger Pilen paa dens Flugt.

Nr. 10. Bukefalos fra Alexanderfrisen. Alexander har bestegit en Triumfvogn, og to af hans Folk maa tage til Kræfterne for at tumle hans Hest.

Nr. 11. Samme Figur som paa Nr. 8.

Nr. 12. Amor paa en Delfin, som paa Nr. 2.

Nr. 13. Amor med Kerberos, som paa Nr. 7.

Nr. 14. Amor paa Ørnen, som paa Nr. 2.

Nr. 15. Amor med Løven, som paa Nr. 7.

Nr. 16. Et Relief med 2 Ryttere fra Alexanderfrisen.

Endelig findes paa Korsgangen: Livets Aldre, og en Rytterfigur som paa Nr. 8.

- 2) Uagtet det ikke vedkommer Hovedbygningens Dekorationer, benytter jeg dog Lejligheden til at meddele, hvad jeg har faaet at vide om Frisen i Gymnastiksalen.

Den er malet i Finansaaret 1901—02 efter Tegning af Freimann. Grundmotivet i Ranken er antikt. I Ranken er der med regelmæssige Mellemrum malet en Række Vaabenskjolde.

Midt paa Øst- og Vestvæggens Smalside findes en Gengivelse af Sorø Konventsegls Kontrasegl, hvis Brug i de bevarede Dokumenter kan føres tilbage til Aaret 1468, men som i Følge Bogstavformerne utvivlsomt maa gaa tilbage til Tiden ca. 1300. Det er afbildet i Henry Petersen: Danske gejstlige Sigiller fra Middelalderen Nr. 493¹).

Paa Østsiden findes paa den ene Side af dette Skjold Frederik II's Navnetræk med latinsk Skrift, paa den anden Side Frederik VI's med dansk Skrift. Svarende hertil er paa Vestvæggen anbragt et Skjold med et stejlede Hjortedyr; det er Absalons Vaaben og en Efterligning af Vaabenskjoldet ovre i Kirken bag Altret. Et lig-

1) Meddelt gennem Arkitekt F. C. C. Hansen fra Nationalmuseets anden Afdeling.

nende Dyr ses paa Fodstykket af Absalons Ligsten bag Altret. Svarende til Frederik VI's Navnetræk ses Holbergs Vaaben.

Paa Sydvæggen ses fra Vest til Øst: Den ældre Skolebygning, i samme Stil som Paviljongerne; en Fønix fra det 18de Aarh.; en Dreng i ældste Elevdragt fra Skolens Aabning; Sorø Skoles Flag; en ung Pige, klædt som det var Skik ved Skolens Genaabning efter Branden; den nuværende Fønix; den nuværende Skolebygning.

Paa Nordsiden er der fra Øst til Vest malet følgende Skjolde: svensk Flag uden Unionsmærke; en grønlandsk Isbjørn paa blaa Grund og i en lignende Stilling som paa det danske Rigsvaaben; 2 blaa Løver paa Guldgrund (Sønderjyllands Vaaben) som paa Rigsvaabnet; det danske Rigsflag; 3 kronede blaa Løver, omsat af 9 røde Hjærter paa Guldgrund, som paa Rigsvaabnet; en færøsk hvid Vædder paa blaa Grund og i lignende Stilling som paa Rigsvaabnet; norsk Flag uden Unionsmærke. — Grunden til Anbringelsen af den grønlandske Bjørn og den færøske Vædder, er den, at Sønner af danske Undersaatter i Grønland og paa Færøerne har visse Privilegier i Sorø Skole, nemlig fri Undervisning straks, og inden for visse Grænser Fortrin til at blive Alumner, samt privilegeret Kontingentnedsættelse, naar de bliver Alumner.

- 3) I Indbydelsesskriftet for 1908 staar S. 22 om Loftsdekorationerne i Stengangen, at det er en »nem« Sag at bestemme, hvorfra Hilker har disse Motiver. Denne Selvtillid har desværre i Aarenes Løb forladt mig; jeg aner ikke nu, hvorfra Hilker har dette Motiv, der for Resten kan minde en Del om visse antikke Terrakottating.
- 4) Sammesteds S. 47 maatte jeg lade det staa uløst hen, hvorfor Muslingskallen i særlig Grad er knyttet til Jakob d. Æ. Senere er jeg stødt paa et Par Steder, der fortjener Opmærksomhed.

Det ene er *Acta sanctorum*, Juli, 6. Bind S. 37: Natten før en vis Ranimir skulde kæmpe med Saracenerne ved Clavigium i Spanien, aabenbarede Jakob sig for ham. I Eggen ved Clavigium kunde næppe findes nogen Sten, som ikke havde Form af en Kongke; kløvede man en saadan Sten, fik hver Halvdel igen Form af en Kongke. — Ved Sct. Sebastian i Kantabrien, hvor Jakob havde forkyndt Evangeliet, fandtes lignende Sten.

Det andet Sted er Nieremberg: *Historia naturæ*; Antverpiæ 1635. Som Tillæg findes 2 Bøger: *De miris et miraculosis naturis*. I. Kap. 6 fortæller om en stor Sejr, som i sin Tid blev vundet ved Clavigium ved Jakobs og Englenes Hjælp, og om denne Sejr ligger der mange Minder paa Jorden. Stenene paa disse Marker ser nemlig ud som de Udrustningsgenstande (Teksten har *insignia*), der benyttedes af de Pilgrimme, der rejser til Jacobs Grav:

nemlig Stokke og Kongker af Sten. Andre Stene var smykkede militært med Aftryk af Sværd, Lanser og Hestehove; atter andre saa ud som en Due, og hvad der er endnu mere vidunderligt: Nogle Stene viste et tydeligt Billede af den hellige Jakob, dannet af Naturen.

Altsaa: Der har været en Legende om, at Jakob har været ved Clavigium og Sct. Sebastian, og paa disse Steder har man kunnet finde Sten, hvor en livlig Fantasi kunde se Ligheder med forskellige Ting. Enten er Legenden Udgangspunktet, og man har søgt efter et Spor af Jakobs Tilstedeværelse og er stødt paa Stenene, eller man har undret sig over Stenene og har søgt en Aarsag, hvor man da fandt paa Jakobs Tilstedeværelse. De to Ting er i hvert Fald bragt i Forbindelse med hinanden. Som man ser hos Nieremberg har der været en Tid, hvor Kongken kun var eet Minde mellem mange andre om Jakob, men at Kongken i Tidens Løb har sejret over de mange andre Attributmuligheder, lader sig let forklare, da Kongken var en alm. Brugsgenstand i det daglige Liv.

Hvis ovenstaaende er rigtigt, har man heri et interessant Eksempel paa, hvorledes et Attribut kan blive til.

- 5) Hvorfra de 4 Statuer i Vestibulen stammer, har jeg fremdeles ikke kunnet finde. En Henvendelse til nogle af de ældste nulevende Soranere har intet positivt Resultat givet. En negativ Berigtigelse skylder jeg derimod Bankkorrespondent Wagner,

der har gjort mig opmærksom paa Billes Bog: Skoledrenge, Pag. 23, hvor der staar: Mere Sjou var det at pynte Statuerne af Platon og Aristoteles, der stod i Vestibulen, med Hatte, der sad paa Snur, og lade dem galant bære Damernes Overstykker paa deres hvide Arme. — Det ene af de Navne, Bille nævner, er forkert, hvad der ingen Betydning har her, lige saa lidt, som at han kun nævner 2 Statuer; det vigtigste er, at der i Billes Drengetid har staaet 2 og rimeligvis alle 4 Statuer i Vestibulen. Bille blev dimitteret 1846, og følgelig kan Statuerne hverken skyldes Mule, Malthe eller Bondrop, hvilke Navne gætvis anførtes i Indbydelsesskriftet 1909, S. 36.

Om Benævnelsen »de 4 Rektorer« har Adjunkt Nielsen meddelt mig, at man¹⁾ i 1890—91 bildte en Kammerat, der skulde skrive en dansk Stil om Akademiet, ind, at disse Statuer var 4 forhenværende Rektorer. Drengen refererede i god Tro den værdifulde Oplysning, og Benævnelsen kom op.

- 6) I Arsskriftet 1910 S. 50 staar, at Erik Glipping ligger begravet i Ringsted. Skal være: Erik Menved.

17. Slutning.

Der hænger i Louvre et gammelt Maleri af Claude Lorrain, som viser os den velkendte Scene

- 1) Der er Grund til at antage, at denne „man“ er identisk med min Hjemmelsmand.

fra Iliadens første Sang, hvor Odysseus bringer den gamle Præst Chryses hans Datter tilbage, som har været i Fangenskab hos Grækerne. Odysseus er lige kommet ind til Land med den unge Pige; Havnen, der baade har Mole og Fyrtaarn, er opfyldt af stolte, tremastede Galejer med vajende Flag fra Toppen. En Transportpram fører Okserne i Land fra Skibene og lægger til ved en omhyggelig anlagt Havneplads. Paa Kajen vandrer Riddere omkring i Knæbenklæder og med Kaarde, mens turbanklædte Havnearbejdere i spraglede Kapper tumler med Varepakker, rødmalede Kister og noget, der i en betænkelig Grad ligner en moderne Kuffert. Den ene Side af Billedet indtages af en Marmorbygning i Renæssancestil, der er omgivet af en Have med Cypresser og Laurbærtræer. Op til Paladset fører en stor, bred Marmortrappe, hvor der er stor Reception; Ambassadør Odysseus, der er iført røde Pludderbukser, fører den underskønne Frøken Chryseis, der bærer en lang blaa Robe, tilbage til hendes Fader, den højærværdige Ærkebisp Chryses, der i Festens Anledning er klædt i et langt, hvidt Skrud. Rundt om dem staar galaklædte Dignitarer og Pager.

Hver Slægt læser Historien paa sin Maade, og Claude Lorrain har læst sin Homer med sin Samtids elegante Fester in mente. Den Metode har vi i Løbet af det sidste Hundredeaar søgt at komme bort fra; vi har lært, at vil vi læse Historie, er den første Fordring at lægge sin egen Tids Brillen bort og søge at forstaa, hvad Fortiden var, dengang den var Nutid.

Og dette Arbejde er en Nødvendighed; thi Fortiden er ikke død for os. Hvad der er bygget og hugget, malet, digtet og tænkt, det ligger uden om os, og det ligger i vor egen Sjæl. For den, der vil forstaa, er ingen anden Metode anvendelig, end at forstaa, hvorledes det alt er blevet til, og dette kan kun Fortiden lære.

At forstaa, hvad alt det er, vi daglig ser i vor Hovedbygning, og hvorledes det er blevet til, har været Hensigten med alle disse »Bemærkninger.« Men Opgaven har været langt større, end jeg anede ved Begyndelsen; det har navnlig været vanskelig at begrænse den, og det er i hvert Fald mislykket. Der er Dekorationer, der er Gengivelser af virkelige Planter og Dyr. Der er naturalistiske Stiliseringer, og der er frie, ubundne Fantasier. Der er Ting, der minder om materielt Velvære, om æstetiske Glæder og religiøse Følelsers Angst og Haab. Der er Motiver, der horer hjemme i vort eget høje Nord, og der er Ting, der stammer fra Sydens græske og romerske Kultur, ja, der er Ting, der har deres Rod i en endnu fjærnere Fortid, der afgav Elementer til den klassiske Antik, dengang den var ung, og Verdenshistorien skulde til at bygge den op.

Men trods al Rigdom og Afveksling er vore Dekorationer naturligvis kun at betragte som enkelte forsprængte Flygtninge, men de er nok, til at man fornemmer et Sus af Verdenshistorie, udtrykt i Former og Farver. Her er for engangs Skyld Bjærget virkelig kommet til Jeppe.

Selv om alt, hvad der staar paa disse 200

Sider, var rigtigt, vilde det alligevel kun være en død Viden. Det hjælper kun lidt at vide, hvis man ikke har Øjne til at se med og Evne til at glæde sig umiddelbart over Former og Farver. Men det er noget, der næppe rigtigt ligger for os germanske Folk. Et tysk »wunderschön« synes at røbe en vis Evne til naivt at lade sig betage, men Glansen slides hurtigt af Ordet, og det bliver en flad og kedsommelig Frase. Et engelsk »nice« eller »lovely« lyder ofte som en Tribut til en Konversation, man helst var fri for. Men det »bello, bellissimo«, der lyder fra en ganske jævn Italiener eller Italienerinde, der viser fremmede en Seværdighed, klinger i mine Ører saa ægte følt, at jeg tror, Ordene taaler at slides Dag efter Dag, Aar efter Aar; de toner over den rette Sangbund.

Vore Dekorationer hører fortrinsvis hjemme i et Land, hvor der er mere Varme og mere Lys end hos os. Maatte de mange nordiske Øjne, der daglig ser paa de smukke Ting, vi har i Hovedbygningen, lære at se med lidt sydlandsk Glæde over Former og Farver!

Efterretninger

om

Sorø Skole og Opdragelsesanstalt

for

Skoleaaret 1911—12

ved

H. Raaschou-Nielsen.

Bartholomæus Hoff,

f. 25. Oktober 1840; d. 24. Marts 1912.

Søndag den 24. Marts døde Rektor Hoff paa Professor Lorenzens Klinik i København, hvor han fra sit nye Hjem i Charlottenlund havde indlagt sig for at søge Helbredelse for et stærkt Angreb af den Nyresygdom, som i de senere Aar jævnlig havde plaget ham. En Lungebetændelse stødte til og medførte i Løbet af faa Dage Døden.

Fredag den 29. Marts Kl. 2 $\frac{1}{2}$ fandt Begravel-
sen Sted paa Sorø gamle Kirkegaard. Sognepræsten,
Dr. theol. Krarup, Rektor Hoff's Ven gennem en
Aarrække, holdt i Kirken nedenstaaende Tale:

Der er paa Bunden af ethvert Menneskeliv to Grundkræfter, forskellige, ja som det synes helt modsatte, men hvis Sammenspil dog er nødvendigt for at give Livet Fylde og Farve. Den ene er den grublende, den søgende Tanke, der undersøger alt og aldrig bliver færdig. Den anden er Trangen til at hvile ud, til at finde den faste Grund, der kan give Sjælen Fred. I forskelligt Maal er disse Kræfter fordelt, men Mærket paa den betydelige Mand det er, at disse Kræfter er stærkt til Stede. Men saa bliver Livsopgaven vanskeligere, naar de to skal forenes i den ene Personlighed.

Der er nogle, hvor Foreningen af Modsætningerne tilsyneladende er sket; det er de harmoniske Naturer; men Harmonien beror ofte paa, at der ikke er gravet synderlig dybt. Der er andre, hvor Ligevægten af og til kan synes at mangle, men hvor til Gengæld vi mærker de levende Kræfter røre sig med deres fulde, oprindelige Præg. Det er ikke den færdige Mand, vi her staar overfor, tværtimod, det er den stadig kæmpende, der bestandig er i Uro og Bevægelse.

Til denne Type hørte vor bortgangne Ven. I en ualmindelig Grad kan det sikkert siges, at Modsætningerne gjorde sig gældende hos ham. Hvor er et Menneskeliv fuldt af Modsigelser! Saaledes er der sagt af en Menneskekender, der saa dybt. Det kom vi ofte til at tænke paa, naar vi færdedes med ham, og særlig slog det os, hvor hver af de to nævnte Grundkræfter traadte frem hver for sig i hans Væsen. Han var et ualmindeligt klart Hoved, han var begavet med en skarp Forstand, for hvilken det var en Lyst at behandle vanskelige Spørgsmaal. Det var ham en Fornøjelse ligesom legende at prøve sin Tankes Vaaben, at føle sin Overlegenhed i Debatten, idet han valgte at forsvare et eller andet ret paradoksalt Synspunkt. Men først og fremmest var hans Forstand dog viet den dybe, alvorlige Stræben efter at komme til Klarhed, den Stræben, som ofte kun findes hos den Unge, og er sløvet hos den Ældre. Den var hos ham bevareret usvækket trods Aarene, aldrig var han bange for det nye, for at give sig i Lag dermed og at

prøve dets Værdi. Der var i den Henseende en mærkelig Ungdommelighed over ham.

Det var vistnok den Side i hans Væsen, som først kom til orde. For fremmede kunde han synes at være den kolde og tilbageholdende Forretningsmand, Kontormanden, der havde sine Sager i Orden og krævede det samme af andre. Men hvor lidt kendte saadanne Mennesker ham ikke! Det var kun den ydre Side af hans Person. I samme Øjeblik, som der rettedes en Appel til hans Hjerte, da aabenbaredes det, hvilken stærk og rig Følelse han havde, ja, hvilket Følelsesmenneske han i Grunden var. Det var ikke blot ved en eller anden Lejlighed at hans Stemning blev vakt, hans Hjerte var i Grunden altid med, i alt hvad han talte og gjorde. Han var som et Instrument, der altid var stærkt stemt; der var i hans Sjæl et helt Væld af Toner, som ogsaa maatte stemme os, naar han aabnede sig for os. Det var ikke altid en Vellyd, vi fornam; ofte var Disharmonien vel stærkest fremtrædende. Men en særegen Intensitet, en personlig Klangfarve var der over alt, hvad der lød fra hans Læber. Og derfor var der noget stærkt betagende ved ham. Han var en ualmindelig fængslende Mand, man kedes ikke let i hans Selskab; naar han var i Aande, var det en Oplivelse, en bestandig Fornøjelse at tale med ham, thi originalt var han heltigennem som faa, vi træffer paa. Der var noget af den vestjyske Bondes sikre, skarpe Selvsyn, forenet med den Lærdes kritiske Sans. Og en ejendommelig Evne ejede han til at give sine Bemærkninger en

skarp Pointe, en Spids, saa de ramte sikkert, hvor der var sigtet. En skarp, klar Forstand, taget i Tjeneste af en ejendommelig intensiv Personlighed: det maatte vel gøre Indtryk paa alle, det maatte virke som en dragende, bindende Magt, som man havde vanskeligt ved at unddrage sig.

Vi kan forstaa, at han med sin Natur maatte være egnet til at være Lærer, til at blive en Vejleder og Ven for de Unge. Og det blev han ogsaa. Det var ikke en vis Kundskabsmasse, han søgte at indgive dem paa en ensformig Maade; dette Arbejde traadte ganske tilbage for ham. Det var det vækkende, der var hans Styrke, at faa de Unge til selv at tænke, at faa deres Øjne opladt, at faa deres egne Tanker sat i Bevægelse. Her kunde hans Paradokser i høj Grad virke inciterende; han lukkede op for nye Lande, han gav Impulser, hvorom alle hans mange Elever vil kunne tale. Det er ikke enhver givet at være Lærer paa denne Maade. Det kræver en aandelig Overlegenhed. Men den ejede han.

Og det var den samme Aandslivlighed, med Trang og Evne til personlig Meningsudveksling, som gjorde ham til den Venskabsdyrker, som han var. Han trængte til Mennesker, ligesom de trængte til ham, han trængte til at kunne overlade sig frit til sit kaade Lune, at kunne udsende sit Vids ofte ret skarpe Pile, sikker paa, at han fandt Forstaaelse selv hos dem, hvem de ramte. Det var særlig paa Spadsereture, hans Lune saaledes kunde udfolde sig. Med sin stærke Natursans blev han sat i Stemning,

naar han i Venneselskab vandrede gennem Skoven, hvor han foruden de menneskelige Stemmer, stadig lyttede til Fuglestemmerne, som var ham saa bekendte, at han vidste Navnene paa dem alle.

Men det var mere end en dialektisk Tilfredsstillelse, han søgte i Skolens Gerning og i Venskabet. Det var en dybere Trang, som herigennem fandt Næring. Med sit stærkt bankende Hjerte havde han en dyb Trang til Kærlighed, større end de fleste. Fra sin Barndom og Ungdom kendte han saare lidet til den Varme og Hygge, som Familielivet giver. Baade som Skoledreng og Student følte han sig ensom; der var intet Hjem i Provinsbyen eller Hovedstaden, der aabnede sig for ham. Og det blev ham ikke forundt selv at knytte sig i det nærmeste Baand til en anden. Derfor følte han sig stadig, lige til det sidste, som en ensom Mand, med et aldrig stillet Savn.

Saa var det af den indestængte Kærligheds Trang han førtes, naar han droges til sine Drenges i Skolen og naar han samlede sine Venner omkring sig. De blev mere for ham end for andre, der har Hustru og Børn. Det mærkedes i saa høj Grad paa hans Fødselsdage, naar han fremviste de Breve, han havde faaet fra gamle Venner og tidligere Elever. Da følte man ret, hvor glad han var ved al den Venlighed, der vistes ham, hvormeget han trængte til den. En ligefrem barnlig Glæde kunde da lyse ud af hans saa talende Øjne.

Ja, vi der kendte ham nærmere, vidste saa godt, at han havde et blødt Hjerte, saa han trængte

til baade at give og modtage Kærlighed. Vi saa hvorledes han hængte ved sin Familie, hvormeget dens Skæbne altid laa ham paa Sinde, hvormeget han var for sine Søskende og hvor han led, naar han maatte skilles fra dem. Og vi har set, hvilken Betydning de to Veninder har haft for ham, som efter hinanden tog Bolig under hans Tag og gav hans Hjem den Hygge, som Ungkarlens Bolig ellers savnede. Hvor var han ikke opofrende, da han gik op i at pleje den dødssyge Frøken Boesen, og gjorde sin Dagligstue til hendes Sygeværrelse! Og hvor har han ikke ængstet sig med Bekymringer, hver Gang Frøken Raaschou skrantede. Den Mulighed, at hun kunde blive taget bort fra ham, stod saa ganske forfærdende for ham. Ja, Gudskelov, at det ikke gik saa. Det var en Velsignelse for ham, at hun kunde være ved hans Seng til det sidste, saa døde han dog ikke som den ensomme Mand. Men forøvrigt — Varmen i hans Væsen, den har vi alle fornummet, naar vi talte med ham om de Ting, som mest laa ham og os paa Sinde, enten de saa havde en mere personlig Karakter, eller det var de store Maal for Livet, vi samledes om.

Der var især tre Baand, som bandt ham, tre Magter, i hvis Tjeneste han følte sig. Det var hans Gerning, hans Fædreland og hans Kristentro. Han elskede sin Skole, Sorø Skole, han elskede den som den gamle historiske Institution paa den mindere Grund; han følte Værdigheden af at staa i Spidsen for den, men han følte ogsaa stærkt Ansvar, der fulgte med Gerningen. Det har tyngt stærkt paa

ham, det tyngede ham særligt, fordi han ikke havde det stærke Legeme, der kunde give den fornødne Modvægt mod det bekymrede Sind. Det var navnlig Ængstelsen for de Unges Velfærd, som til Tider kunde tage Magten fra ham. Da han gik, var det som en træt Mand; han havde givet sig helt og fuldt hen i sit Arbejde, og Arbejdet var saa stort, at det tog alle hans Kræfter.

Men det vilde være umuligt at tale om, hvad der havde hans Hjerte uden at nævne hans Fædreland. Vi elsker vel alle vort Land, men hos ham var Kærligheden til Danmark saa fremtrædende, den var saa stor en Del af hans Liv, at vi maatte lægge Mærke dertil. I hans Sjæl var Ulykkesaaret 64 brændt ind med en saadan svidende Smerte, at han aldrig forvandt det. Han var en af dem, der trofast har baaret paa sit Folks store Sorg, som altid har følt Skyggen af Nederlaget og den blodige Uret, som vi fra Syd af har været og bestandig er Genstand for. Og det var ikke nogen passiv Sorg, han følte. Alt, hvad der kunde tjene til at holde Modet oppe hos vore Landsmænd sønden Grænsen, var han med til at pleje. Hans største Glæde var at færdes med danske Sønderjyder. Han var en sjældnen god dansk Mand.

Men over alle de timelige Formaal stod dog for hans Øjne Guds Hus paa de evige Høje. Det syntes for ham, som var der ingen Mening i Livet, hvis ikke der tilsidst var en Samling af alle de Livstraade, som hernede saa vilkaarligt og brat bliver afbrudte. Det var en Tro, han havde vun-

det gennem en dyrekøbt Erfaring; det var ikke noget lyst Liv han havde ført, det var særlig Skuffelserne, der havde gjort Indtryk paa ham; men han havde lært at se Lys i Mørket. Der er en Salme, som han paa den Maade havde faaet kær:

Den er slet ikke af Gud forladt,
 Hvem han fratager de Hjertenskære;
 Thi hvor vi have vort Hjertes Skat,
 Der vil og gerne vort Hjerte være.

Den viser, at han havde fundet det sidste Hvilested for sit Hjerte og sin Tanke ud over denne Verden, hos Gud. Saaledes var det ogsaa. Han var en dyb religiøs Natur, og han havde fundet sit Fodfæste i den kristne Tro. Livet var Alvor for ham, en Kamp mellem godt og ondt, men Han, der har stillet os paa vor Post henede, har ogsaa givet os Kræfter til at holde ud, naar vi tager alt af hans Haand.

Ja, saaledes var han. Hvad jeg her har sagt, kan jeg staa inde for, thi det er af egen Erfaring, jeg har talt. Men saa kan jeg heller ikke slutte uden at jeg for mig selv maa sige en Tak til ham, min bortgangne Ven, for de Aar, vi har levet sammen. Jeg regner det for en af Guds gode Gaver til mig, at jeg har lært ham at kende. Han har givet mig saa meget af aandelig Berigelse, af Bekæring og Bestyrkelse i det samme Livssyn, saa det er som om et Stykke af mit Liv er taget bort med ham. Jeg har kendt ham bestandig som en trofast Ven, paa hvem jeg fuldt har kunnet stole, og jeg har altid, selv naar jeg har været uenig med ham, haft

Indtryk af, at han var en Mand, som var paa den rette Side af Livet.

Saa lad Menneskenes Dom om ham blive som den vil. Han er af dem, som bliver bedømt forskellig, saa personlig præget som han har været. Han har visselig haft sine Mangler, ja, han har ogsaa haft sine Fejl, og ofte har Manglerne vel været aabenbare, men vi siger Tak for ham, saaledes som han var, vi føler, hvor uendelig højt han stod over alle saadanne korrekte Mennesker, der igunden hverken ret har Fejl eller Dyder. Han var en Mand, en Personlighed, der turde være sig selv, en Mand, der vilde det bedste, der stræbte efter det højeste og som troede paa ham, der er den Bedste og den Højeste. For hans Domstol vil han heller ikke blive til Skamme! Gud glæde hans Sjæl i sit Rige, det siger vi, der har holdt af ham, og som føler os forvissede om, at Gud i ham har haft en tro Tjener! Amen!

Af de forskellige Nekrologer, som fremkom i Dagspressen ved Rektor Hoff's Død, aftrykkes her to, nemlig Professor Vilhelm Thomsens Mindeord i Berlingske Tidende om Studiefællen og Ungdomsvennen, og en, som Rektor C. Sprinchorn i Malmø har skrevet i et svensk Blad. De synes mig særlig egnede til at supplere Pastor Krarups Karakteristik, idet de berører Sider hos Rektor Hoff, som denne ikke fik Lejlighed til at gaa nærmere ind paa.

En Levnedsskildring, som særlig vil behandle

Hoffs Livsgerning som Lærer og Rektor her i Sorø, vil senere fremkomme i Soransk Tidsskrift fra Overlærer Matthiessens Haand.

I Gaar Eftermiddag døde efter et temmelig kort Sygeleje af Lungebetændelse fhv. Rektor for Sorø Skole og Opdragelsesanstalt Bartholomæus Hoff.

Hans ydre Livsforhold er snart fortalte. Stamme fra Vendsyssel blev han Student fra Aalborg 1858, tog 1865 filologisk-historisk Skoleembedseksamen og blev 1867 Adjunkt ved Sorø lærde Skole — eller, som den dengang endnu almindelig kaldtes, Sorø Akademi — hvortil han derefter var knyttet i 44 Aar, fra 1884 som Overlærer, fra 1894 som Rektor. Træt af denne sin ansvarsfulde Gerning, om end med usvækket Interesse for den, tog han ifjor Sommer sin Afsked og har derefter boet i Charlottenlund. Han var ugift. Hvad ydre Udmærkelser angaar, var han Ridder og Dannebrogsmænd, medens det vides, at han ved sin Afgang udtrykkelig frabad sig nogen yderligere Anerkendelse.

Rektor Hoff var en ejendommelig, helstøbt Personlighed; lidt sær kunde man vel, som han ogsaa selv villig indrømmede, i visse Henseender kalde ham. Han var et usædvanlig fint og skarpt Hoved med mangesidig videnskabelig Interesse, og ved Siden deraf yderst pligtopfyldende og rettænkende, en sjelden ren, sandhedskærlig og trofast Karakter. Sin Skole, dens Gerning og dens Historie,

lige fra dens Stiftelse som Skole ved Kong Frederik II. paa Grundlag af det gamle Kloster indtil vore Dage, omfattede han med den varmeste Kærlighed, hvorom ogsaa hans smukke og indtrængende Afskedsord i hans sidste Skoleprogram vidner. Sine gamle Elever fulgte han altid med levende Interesse, og mangfoldige er de, der selv efter mange Aars Forløb er vedblevne at staa i Forbindelse med ham og hos ham altid har fundet villig Støtte i Raad eller Daad.

Ligesom han altid var en varm Fædrelandsven, saaledes var det ogsaa allerede fra hans egen Skoletid af de nordiske Sprog og Litteraturer, som han særlig elskede. Han havde paa dette Omraade usædvanlig udstrakt Læsning og omfattende Kundskaber, som han altid havde rede i sin sikre Hukommelse. I en lang Aarrække har han stadig fungeret som Censor i Dansk ved Universitetets Skoleembedseksamen, ligesom han har udgivet forskellige herhenhørende Lærebøger (en lille »Oldislandsk Litteraturhistorie«, »Oldislandske Læsestykker«, »Svensk Læsebog«). Ved Siden deraf var det dog i stigende Grad Pædagogiken, der tog hans Interesse. At han har haft en vigtig, skønt maaske ikke altid fulgt Stemme med ved den nye Skoleordning, er bekendt. Ogsaa paa dette Omraade har han offentliggjort forskellige Afhandlinger, og i flere Aar var han Formand for de højere Almenskolers Lærerforening.

Ved hans Afgang ifjor lod en Kreds af Kolleger, Disciple og Venner hans Portræt male af Knud

Larsen som en Gave til Skolen. Saavidt vides, vil det komme paa dette Foraars Udstilling.

Tak og Ære være hans Minde!

Vilh. Thomsen.

Enligt ingången underrättelse har den bekante och framstående skolmannen, f. d. rektor i Sorö B. Hoff sistlidne söndag aflidit i Köpenhamn, där han på en klinik sökt bot för sitt påkomna lidande, ett dödsfall, som icke blott inom »Soranernas« stora krets i vårt grannland skall väcka uppmärksamhet och framkalla många minnen utan äfven så göra inom en krets af nuvarande och forna Lundensarne, som under 1890-talet och åren närmast därefter tilhörde Lunds katedralskolas lärare och lärjungar och kommo i beröring med honom och hans skola.

Hans vänskabsförbindelse med Katedralskolans dåvarande rektor förde nämligen då till en förbindelse mellan Sorö gamla berömda läroanstalt och vårt läroverk, som tog sig form i ömsesidiga besök af lärare och lärjungar, då såväl de pedagogiska och historiska intressen som kamratligt umgänge och trefnad tilgodosågos.

Äfven »Historiska föreningen« vid universitetet kom på samma väg i förbindelse med rektor Hoff, och den lilla rundresa till Sorö och dess historiskt och arkitektoniskt märkliga grannkyrkor, såväl som den stora gästfrihet, som af densamma då åtnjöts i det trefna rektorshuset torde kanske än

vara i godt minne hos deltagarne, hur spridda de än äro.

Men rektor Hoff's namn förtjänar svensk hågkomst ej blott härför, och i denna trängre krets utan äfven på grund däraf att han från sin ungdom hörde till dem, hvilka med Ploug og Weibull m. fl. drömde om nordens enhet och styrka och odlade denna fantasi med studiet af »nordiska språk« och täta besök i grannlanden och upprätthållandet af vänskapsförbindelser, som knutits under studentmötenas dagar. Och denna läggning ledde, hvad den aflidne beträffar till bl. a. stiftandet och upprätthållandet i Sorö af en läsförening, där den svenska nyare litteraturen flitigt cirkulerade, lästes och diskuterades, till en synnerlig omvårdnad vid Sorö läroverk af den svenska språkkursen och utgifvandet 1903 på Gyldendals förlag af en »Svensk læsebog for mellemskoler og borgerskoler« om hvilken han yttrade i förordet att »Bogen er fremkommen i det inderlige Haab, at Svensk læsning snart vil blive paabudt paa dette Trin i Statens skoler og at Eksemplet saa vil blive fulgt i kommunale og private Skoler for Piger og Drengene af denne alder (13—16 aar) og ikke forbeholdes de faa, som gennemgaar Lærskolens to øverste Klasser«.

Och, som sagdt, besöken i Lund, under hvilka han äfven upplifvade och styrkte dessa nordiska känslor under sammanträffande med Martin Weibull, Pehr Eklund m. fl. hörde till hans äldre dagars bästa minnen.

Sedan han i fjor sommar vid 70 års ålder

med många offentliga och enskilda hedersbetygelser, som hans anspråkslöshet dock mer eller mindre lyckades afvisa, afgått från sin tjänst, redde han sig et nyt hem i Charlottenlunds villastad, där han dock ej mera än ett knappt halfår fick njuta det otium, som han så länge väntat på och förtjänat. Ingen familj står sörjande vid den gamle enslingens bår, men en så mycket större skara af lärjungar och vänner.

C. S.

Lærerne. Fag- og Timefordeling.

Fagenes Fordeling ved Skoleaarets Begyndelse:

Rektor R a a s c h o u - N i e l s e n : Dansk i IGkn og IGM; Engelsk i IIGkm og R 17 Timer.	
Overlærer L a u r i t z e n : Matematik i IGkn, IGm, R, IIa og IIb; Naturlære i IVa 31 —	31 —
Overlærer Z o f f m a n n : Geografi i Ia og Ib; Naturhistorie undtagen i IIIa og IIIb; Geografi og Naturhistorie i IIGkn og IGkn; Naturlære i IIGkn og IGkn; Sløjd i IVa, IVb, IIIa og IIIb 35 —	35 —
Overlærer M a t t h i e s s e n : Naturlære i IIGm, IIGm, IGM, IVb, IIIb, IIa, IIb, Ia og Ib 29 —	29 —
Overlærer G a d : Tysk i IIGn, IGM, IIIa og IIIb; Historie i IGkn, IGM og IVb; Sanginspektion 31 —	31 —
Overlærer W i e s e : Latin i IIGk, IIGk, IIGn, IGk og IVb; Tysk i R 33 —	33 —
Overlærer G l a h n : Dansk i IIG; Latin i IGn og IVa; Fransk i IIG, IIGk, IIGmn og IGMn 36 —	36 —
Adjunkt M i c h e l s e n : Matematik i IIGkn, IIGm, IIGm, IIIa og IIIb 30 —	30 —
Adjunkt E r l a n d s e n : Engelsk i IIGkm, IIGn, IIGn, IGM og IIa; Historie i R, IIa og IIb 31 —	31 —

Adjunkt Hansen: Religion undtagen i III G og II G; Historie i IVa, IIIa og IIIb	25	Timer.
Adjunkt Ohrt: Tysk i II G n, IVa, og IVb; Historie i III G, II G km og II G n	27	—
Adjunkt Rosen: Dansk i R; Tysk i IIa og IIb; Geografi undtagen i Ia og Ib	31	—
Adjunkt Frimodt: Dansk i IVa, IIa og IIb; Fransk i R; Historie i Ia og Ib	26	—
Adjunkt Holten: Latin i III G n; Græsk; Oldtidskundskab; Engelsk i I G km..	31	—
Adjunkt Ussing: Dansk i II G km, II G n, IVb og Ib; Engelsk i IVa, IIIa og IIIb	35	—
Adjunkt Nielsen: Matematik i II G kn, IVa og IVb; Gymnastik i IV og III: Sløjd i IIa og IIb	30	—
Adjunkt Müller: Matematik i Ia og Ib; Gymnastik i III G, II G, I G, R, II og I	34	—
Adjunkt Simonsen: Naturhistorie i IIa og IIb; Geografi og Naturhistorie i III G m, II G kn, II G m og I G m; Natur- lære i R og IIIa; Kemi	29	—
Adjunkt Frørup: Dansk i IIIa, IIIb og Ia; Engelsk i IVb, IIb, Ia og Ib....	35	—
Tegnelærer v. Schmidt-Phiseldeck: Tegning	14	—
Musiklærer Tscherning: Sang og Musik	18	—
Gymnastikassistent Thomsen: Gymna- stik; Sløjd i Ia og Ib	39	—
Sognepræst Dr. theol. Krarup: Religion i III G og II G	2	—

Kordegner Rahbek: Skrivning 12 Timer.

Der har været 5 Hold i Sang (III G + II G, IG + R, III a + b, II a + b, I a + b, hvert med 1 Time, dertil en Sammensangstime), 7 Hold i Gymnastik (IG og R forenede).

Skoleinspektør er Overlærer Wiese.

Fra 10. Marts til 20. Maj havde Adjunkt Ohrt Orlov for at foretage en Studierejse i Grækenland og deltage i Orientalistkongressen i Athen. Overlærer Gad læste hans Timer i III G, medens stud. mag. P. Schiærff som Vikar besørgede hans andre Undervisningstimer.

Afgangsprøver i 1911.

Studentereksamen bestodes af 23, nemlig i klassisk Retning af følgende 8 med hosføjet Udfald: H. A. Bach (5,42), A. G. Dahl (4,92), K. O. J. Gemzøe (5,00), E. H. Goll (4,50), N. J. Gredal (5,92), D. H. F. Olsen (5,58), O. P. Olsen (4,75), O. T. J. Spange (5,50); i nysproglig Retning af følgende 9: C. J. Ballhausen (5,79), N. F. B. Dahlerup (5,07), A. Glerup, (4,86), J. C. Hvam (5,50), A. C. F. Krogsbæk (5,57), V. A. Loehr (5,43), F. J. Lotz (5,31), C. F. S. Møller (4,79), C. H. Teisen (4,93); i matematisk-naturvidenskabelig Retning af følgende 6: O. E. Andersen (5,42), E. Friis (5,00), H. Krog-Meyer (5,75), A. Møller (6,00), O. A. Rygaard (6,08), A. H. B. Schøning (4,50).

Realeksamen bestodes af 24 med følgende Ud-

Undervisningstimerne har været saaledes fordelte:

	IIIg		IIg		Ig		R	IVa	IVb	IIIa	IIIb	IIa	IIb	Ia	Ib	Sum	
	f. kl.	m. n.	f. kl.	m. n.	f. kl.	m. n.											
Religion	1		1		1		1	1	1	2	2	2	2	2	2	18	
Dansk	5		5*	5*	4*	4*	5	6	6	5	5	4	4	6	6	72	
Latin	6	4	5	5	8	4		5	5							42	
Græsk	6		6		9											21	
Oldtidskundskab		1* 1*		1* 1*	1*	1*										4	
Tysk		4		5		5	4	5	5	5	5	5	5			48	
Fransk	5	1	7	4*	4*		5	5*	5*	5						27	
Engelsk		2* 2*	6	3*	3*	6	2*	2*	5	6	4	4	4	4	3	6	64
Historie	4		4*	4*	4	4*	4*	3	3	3	3	3	3	3	3	47	
Geografi							2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	
Naturhistorie							2	1	2	2	2	2	2	2	3	23	
Geografi og Naturhist.	1*	3	1*	2*	3	2*	1*	4	1*							14	
Matematik og Regning	2*	7	2*	2*	7	2*	3*	7	3*	6	6	6	6	5	5	86	
Naturlære	2*	5	2*	4	2*	5	2*	2	2	3	3	2	2	2	3	42	
Kemi		2		3		2										7	
Skrivning								1	1	1	1	2	2	2	2	12	
Tegning							2	1	1	1	1	2	2	2	2	14	
Sløjd								1	1	2	2	2	2	2	2	14	
Sang	2		2		2		2			2	2	2	2	2	2	6	
Gymnastik	5		5		5		5	4	4	4	4	4	4	4	4	31	
		42		42		42	42	42	42	42	42	42	42	42	42	612	

fald: A. B. Baumann (5,38), N. E. P. Bennick (5,33), M. Birck (4,69), E. L. M. Boesen (5,42), M. Bonnesen (5,83), K. H. V. Brohm (4,08), H. E. Christiansen (3,92), S. E. P. Degen (4,38), O. Friis (4,85), P. A. H. Gemzøe (4,38), E. M. Hansen (4,77), P. J. Henriques (5,08), A. Hvam (4,23), A. G. Jacobsen (4,54), H. Jensen (4,31), J. M. Kamps (5,25), H. Lauritzen (4,15), M. S. H. Nielsen (6,00), V. P. Nielsen (4,92), A. L. C. Olsen (4,77), J. Topp (4,42), K. M. Veistrup (5,17), G. N. Vindelbro (5,33), C. R. Waarst (4,46).

Eleverne.

Ved Udgivelsen af forrige Aarskrift var Elevernes Tal 283. Der dimitteredes 23 af III G, 23 af R, idet det tillodes A. G. Jacobsen at forblive i Klassen, og 2 (J. O. Fisker og P. Klitgaard) af IV M. Inden det ny Skoleaars Begyndelse udmeldtes 4 (K. A. Høfler af IG, E. S. T. Folker og K. Holm-Hansen af IIM samt S. Hansen af IM). Tilbage var 231. Der optoges 63, nemlig 1 i III Gk (fra Metropolitanskolen), 6 i IGk, 2 i IGn, 1 i R, 5 i IIM, 11 i IIM og 37 i IM.

Skoleaaret begyndte saaledes med 294 Elever. Heraf udmeldtes i August 1 af IM (F. T. Frandsen), i December 2 af IM (K. O. L. A. Johnsen og K. G. Schmidt), i Marts 1 af IM (H. D. Møller), 2 af IIM (S. F. T. Sørensen og J. E.

Christiansen), 1 af HIM (A. F. L. Deichmann) og 1 af IVM (A. E. Jensen) og i April 1 af IGn (R. M. Nielsen).

Den 1. Januar 1912 optoges Erik Schmidt og den 6. Marts Vilhelm Andersen, begge i IM, og den 10. April overførtes V. T. Sort til IIGn fra Esbjerg Gymnasium.

Elevernes Tal er saaledes nu (12. Maj) 288. I følgende Fortegnelse sættes Gymnasiet og Realklassen efter Gennemsnittet af tre, Mellemskolen efter Gennemsnittet af syv Sammentællinger. En Stjerne betegner Alumnerne.

Gymnasiet.

III Klasse.

Klassisk Afdeling.

1. Erik Pontoppidan, f. 31. Jan. 94. (Professor P. i Kbh.).
2. Jens Ulf Kaarsberg, f. 16. Marts 95. (Distriktslæge K.).
- *3. Carl Vilhelm Olsen, f. 22. April 95. (Sagfører O. i Jyderup).
- *4. Carl Christian Kragh Fleischer-Hansen, f. 21. Maj 94. (Afd. Apoteker i Hornsyld F-H.).
- *5. Kaj Vilhelm Dahl, f. 7. Okt. 94. (Sognepræst D. i Ejby over Køge).

Matematisk Afdeling.

- *1. Hans Christian Carl Theilmann, f. 20. Marts 93. (Forpagter, Landslingsmand T. paa Hvidkilde over Svendborg).
- *2. Julius Verner Wium Møller, f. 21. Nov. 92. (Fabrikant M. i Lillehammer).
- *3. Otto Johan Michael Brasch Mikkelsen, f. 20. Juli 95. (Sognepræst M. i Maarslet).
- *4. Kaj Egede Glahn, f. 30. Decbr. 93. (Fabriksbestyrer G. i Odense).
- *5. Albert Kindt, f. 28. Septbr. 93. (Grosserer K. i Hellerup).
- *6. Vilhelm Theodor Lauritzen, f. 10. Sept. 94. (Købmand L. i Slagelse).
- *7. Jens Jørgen Frederik Theodor Jørgensen, f. 1. April 94. (Afd. Sognepræst i Vollerslev J.).
- 8. Holger Blichert Hansen, f. 13. Juni 94. (Arkitekt H.).
- 9. Hagbart Martin Buchwald, f. 13. Avg. 94. (Afd. Kommandør B.).
- *10. Arne Morell, f. 22. Marts 94. (Købmand M. i Slagelse).
- *11. Harald Morten Gjolby Buch, f. 6. April 93. (Borgmester B. i Nyborg).

Nysproglig Afdeling.

- *1. Otto Boe Jørgensen, f. 19. April 94. (Skovrider J. paa Nysø over Præstø).
- *2. Erik Peter Hertel, f. 30. Juli 94. (Afd. Købmand i Slagelse H.).

- *3. Helge Hoff, f. 25. Maj 93. (Herredsfuld­mæg­tig H. i Terndrup).
- *4. Ejnar Lisborg, f. 24. Dec. 93. (Proprietær L. paa Sandlynggaard).
- *5. Carl Gotfred Nagel Kjerulff, f. 10. Nov. 93. (Fabrikant K. i Slagelse).

II Klasse.

Klassisk Afdeling.

- *1. Aksel Peter Fritz Wolthers Rasmussen, f. 7. Jan. 96. (Realskolelærer R. i Slagelse).
- *2. Hans Nicolai Nielsen, f. 18. Sept. 94. (Afd. Boghandler i Thorshavn N.).
- 3. Meta Jensine Anna Jørgensen, f. 14. Juli 95. (Fhv. Gaardejer i Lyngø J.).
- *4. Franz Treschow Gulmann, f. 25. Sept. 94. (Redaktør G. i Kbh.).
- *5. Villiam Morten Kastrup, f. 17. Nov. 94. (Lærer K. i Hulby over Korsør).
- 6. Ellen Vibeke Jensen, f. 23. Juli 95. (Afd. Birkefuldmægtig J.).
- *7. Christian Victor Kragballe Haagen-Müller, f. 1. Nov. 94. (Provst H-M. i Vejby over Helsingø).
- *8. Aage Schiøtz Kierulff, f. 12. Juli 95. (Afd. Apoteker i Kbh. K.).
- *9. Niels Wissing, f. 8. Nov. 93. (Dyrlæge W. i Kolding).

Matematisk Afdeling.

- *1. Ove Nyquist Arup, f. 16. April 95. (Afd. Veterinærkonsulent i Hamburg A.).

2. Aksel Møller Bjerre, f. 18. Febr. 95. (Pastor B. paa Kærchave over Ringsted).
- *3. Knud Herman Munch Larsen, f. 9. Febr. 95. (Forvalter L. paa Edelesminde over Haslev).
- *4. Aage Valdemar Theilmann, f. 7. Febr. 94. (Broder til Nr. 1 i IIIGm).
5. Agnes Vibeke v. Osten Hackhe, f. 13. Febr. 94. (Amtsvejinspektør H.).
6. Karl Emil Iversen, f. 11. Juni 95. (Købmand I. i Kalundborg).
- *7. Erik Anton Jørgensen, f. 8. Febr. 96. (Proprietær J. paa Særslevgaard over Snerlinge).
- *8. Bengt Eigil Dahl, f. 19. Sept. 95. (Broder til Nr. 5 i IIIGk).
- *9. Holger Alexis Ernst Warming, f. 19. Marts 95. (Tandlæge, Professor W. i Aarhus).

Nysproglig Afdeling.

- *1. Olaf Børge Sørensen, f. 9. Sept. 94. (Tandlæge S. i Nykøbing F.).
- *2. Sigurd Pauli Niclasen, f. 22. Marts 96. (Broder til Nr. 2 i IIIGk).
- *3. Hans Peter Kristensen, f. 18. Marts 94. (Gaardejer K. i Tjæreby).
4. Henrik Bentzon, f. 5. Maj 95. (Afd. Skibskaptejn i Bergen B.).
- *5. Aage Bugge, f. 19. Febr. 96. (Kolonibestyrer B. i Godthaab).
- *6. Ove Nielsen Kindt, f. 27. Sept. 95. (Broder til Nr. 5 i IIIGm).

- *7. Adam Vilhelm Boserup, f. 23. Okt. 95. (Forpagter B. paa Transbygaard over Skelskør).
- *8. Otto Tolstrup Mackeprang, f. 22. Dec. 94. (Afd. Landinspektør i Odense M.).
- *9. Paul Henrik Karl Victor Nørgaard, f. 20. April 92. (Lærer N. i Lem over Skive).
- *10. Grant Wilhelm Schaeffer, f. 25. Maj 94. (Afd. Mineinspektør i Colorado S.).
- 11. Einar Vilhelm Kall, f. 14. Maj 95. (Sognepræst K. i Lyngø).
- *12. Svend Emil Kragelund, f. 15. Dec. 95. (Distriktslæge K. i Hobro).
- *13. Aage Immanuel Hansen, f. 2. Febr. 95. (Sognepræst H. i Haraldsted over Ringsted).
- 14. Stig Erik Jensen, f. 28. Juli 94. (Broder til Nr. 6 i IIGk).
- 15. Vagn Thomassen Sort, f. 3. August 93. (Fhv. Redaktør Sort).

I Klasse.

Klassisk Afdeling.

- 1. Hans Christian Aage Kragelund, f. 8. Dec. 94. (Cand. jur. K. i Amerika).
- 2. Svend Gunnar Jul-Rasmussen, f. 25. Okt. 95. (Sognepræst R. i Tersløse over Dianalund).
- *3. Helge Nygaard, f. 11. Jan. 95. (Valgmenighedspræst N. i Grimstrup over Bramminge).
- 4. Poul Theodor Nedergaard, f. 23. Juni 95. (Sognepræst N. i Gjerslev over Høng).
- 5. Kristen Ambly, f. 4. Marts 94. (Statsbanekonduktør A. i Struer).

6. Hans Peter Stubbe Teglbjærg, f. 1. Marts 96. (Kontorist T.).
- *7. Anders Nicolai Hvass, f. 26. Febr. 95. (Jægermester H. paa Randrup over Kongerslev).
- *8. Poul Edvard Andersen, f. 3. Marts 96. (Fotograf A. i Viborg i Finland).
9. Peter Langballe Iversen, f. 25. Sept. 96. (Sognepræst I. i Humlum).
10. Rasmus Frits Andersen, f. 13. Juli 96. (Redaktør A. i Vordingborg).
11. Sigurd Bøttern Gad, f. 10. Okt. 96. (Byfogedfuldmægtig G. i Nakskov).

Matematisk Afdeling.

- *1. Carl Christian Andersen, f. 25. Febr. 96. (Malermester A. i Næsby).
2. Poul Kipp, f. 1. Aug. 96. (Forpagter K. paa Bonderup over Merløse).
3. Hakon Ragnar Gisiko Spærck, f. 5. Avg. 96. (Afd. Amtsforvalter i Hjørring S.).
- *4. Poul Andersen, f. 4. Febr. 96. (Murermester A. i Nyborg).
- *5. Thorkil Thomas Obel Jørgensen, f. 2. Marts 96. (Overlærer J. i Nyborg).
- *6. Søren Martin Kristian Madsen, f. 20. Sept. 95. (Lærer M. i Tømmerup over Kalundborg).
- *7. Axel Høeg Larsen, f. 25. Juli 95. (Direktør L. i Nyborg).
- *8. Otto Werner Lauritzen, f. 27. Febr. 96. (Broder til Nr. 6 i HIGm.).

- *9. Sven Erik Otto Gotzsche Netterstrøm, f. 7. Sept. 96. (Grosserer N. i Kbh.).
- 10. Aage Møller, f. 14. Nov. 94. (Pens. Lærer M.).
- *11. Edvard Suhr, f. 20. Jan. 96. (Godsejer S. paa Rosengaården over Ringsted).

Nysproglig Afdeling.

- 1. Lars Hermod Skræntskov Larsen, f. 9. Nov. 95. (Gaardejer L. paa Vestervang over Høng).
- 2. Axel Sevel, f. 11. Dec. 95. (Bogholder S.).
- 3. Erik Julius Glückstadt, f. 11. April 96. (Generalkonsul G. i Kbh.).
- *4. Ivar Holst, f. 31. Maj 96. (Afd. Havneoppebørselskontrollør i Kbh. H.).
- 5. Aage Munch Knudsen, f. 7. Marts 97. (Forpagter K.).
- 6. Ejnar Torkild Elmquist, f. 1. Juni 95. (Afd. Overretssagfører i Aalborg E.).
- 7. Johan Ernst Heilmann, f. 28. Dec. 95. (Fabrikant H. i Skelskør).
- *8. Hans Peter Dion Alexius Hansen, f. 9. Juli 95. (Stationsforstander H. i Agersted).

Realklassen.

- 1. Karl Vilken Rasmussen, f. 12. Marts 94. (Murer R. i Lynge).
- 2. Preben Ditlev Frederik Nissen, f. 18. Nov. 95. (Revisor N. i Kbh.).
- 3. Alfred Gram, f. 17. Jan. 97. (Lærer G. paa Ankerhus).

- *4. Christian Alfred Friis, f. 6. Maj 96. (Sognepræst F. i Munkebjergby).
- 5. Alfred Gorm Jacobsen, f. 14. Marts 95. (Tobaksbinder J.).
- 6. Poul Hvam, f. 9. Sept. 95. (Afd. Sognepræst i Slaglille H.).
- 7. Sven Hansen, f. 15. Jan. 95. (Købmand H.)
- *8. Poul Georg Kjelgaard Petersen, f. 29. Nov. 94. (Afd. Konsul i Køge P.).
- 9. Svend Christian Schmidt, f. 29. Febr. 96. (Plejemoder: Frøken C. Olsen).
- 10. Poul Kisbye, f. 29. Nov. 96. (Økonom K.).
- *11. Kaj Erik Linnemann, f. 20. Avg. 96. (Hottelejer L. i Lønstrup over Hjørring).
- *12. Oskar Waarst, f. 25. Dec. 95. (Købmand W. i Sæby).
- *13. Svend Adolf Anton Bech, f. 20. Febr. 94. (Proprietær B. paa Frederiksberg over Rudkøbing).
- 14. Vagn Gunnar Stage, f. 5. Jan. 96. (Landinspektør S. i Lyngø).
- 15. Erik Gunnar Holck, f. 12. Okt. 94. (Portør H.).
- 16. Poul Oskar Anton Hartvigsen, f. 14. Jan. 95. (Fhv. Hotelforpagter H.).
- 17. Ella Justine Danckert, f. 15. Okt. 95. (Skovrider D. paa Næsbyholm).
- *18. Axel Høfler, f. 6. Nov. 94. (Provst H. i Als over Hadsund).
- *19. Aage Vilhelm Johannes Møller, f. 15. Okt. 95. (Ekviperingshandler M. i Fakse).

- *20. Poul Aagaard, f. 20. Jan. 96. (Købmand A. i Kbh.).
21. Peder Helge Rasmussen Krogh, f. 5. Marts 95. (Bogtrykker K.).
22. Valdemar Harald Lindeschow Friis, f. 18. Avg. 94. (Smedemester F.).
- *23. Christian Løbner Wesenberg, f. 20. Juli 95. (Afd. Lærer W. Stiflader Kolonibestyrer Thron i Godhavn).
- *24. Aage Christian Wiboltt, f. 10. Nov. 94. (Købmand W. i Middelfart).
25. Johannes Theodor Suhr, f. 31. Jan. 95. (Broder til Nr. 11 i IGM).

Mellemskolen.

IV Klasse a.

2. Knud Asger Ulrik Boesen, f. 18. Juli 95. (Afd. Adjunkt B.).
5. Christian Algreen Hansen, f. 1. Dec. 96. (Sagfører H. i Assens).
- *6. Poul Gottfred Niels Mathiesen, f. 25. Jan. 97. (Kolonibestyrer M. i Umanak).
8. Helge Hans Boas Boesen, f. 30. Marts 97. (Broder til Nr. 2).
12. Ernst Frederiksen, f. 18. Nov. 95. (Skovrider F. i Skovhus over Fakse).
- *13. Axel Theilmann, f. 22. Nov. 96. (Broder til Nr. 1 i IIGM. og Nr. 4 i IIGM.).
- *15. Knud Heuer Trolle, f. 1. Sept. 97. (Toldklarerer T. i Kbh.).

- *16. Kai Mackeprang Wilkens, f. 6. Marts 97. (Bryggeriejer W. i Nakskov).
- *18. Poul Brunckmann, f. 5. Avg. 97. (Forretningsfører B. i Kbh.).
- *20. Tage Birck, f. 27. Marts 97. (Forretningschef B. i Aarhus).
- *23. Hans Tage Thiesen, f. 15. Jan. 97. (Sagfører T. i Korsør).
- *25. Tage Due-Petersen, f. 28. April 97. (Læge for østasiatisk Kompagni D.-P. i Bangkok).
- *26. Kai Sigurd Macholdt, f. 22. Nov. 97. (Afd. Vekselmægler i Kbh. M.).
- *27. Louis Eugène Grandjean, f. 2. Marts 98. (Afd. Grosserer i Kbh. G.).
- 31. Gunnar Glahn, f. 16. April 97. (Overlærer G.).
- 33. Ejler Johannes Holck, f. 23. Juli 96. (Broder til Nr. 15 i R.).
- *37. Svend Krarup Gundel, f. 18. Nov. 96. (Konsul G. i Nyborg).
- 41. Henrik Ehlers, f. 24. April 97. (Sagfører E.).
- 43. Jørgen Brohm, f. 20. Jan. 96. (Forpagter B. paa Bavelsegaard over Glumsø).
- *44. Poul Theodor Liebe, f. 10. Sept. 97. (Læge L. i Fredericia).
- 45. Svend Rerup Olsen, f. 31. Jan. 97. (Overlærer O.).
- 46. Helge Kaarsberg, f. 13. Okt. 96. (Broder til Nr. 2 i HIGk).
- 50. Axel Georg Wiboltt, f. 17. Okt. 95. (Broder til Nr. 24 i R.).

IV Klasse b.

- *1. Axel Dahlerup, f. 15. Febr. 97. (Kaptejn D. i Kbh.).
- 3. Henning Nyquist Arup, f. 9. Febr. 98. (Broder til Nr. 1 i IIGm).
- *4. Johan Ludvig Bjerre Dahlerup, f. 12. Nov. 97. (Overretssagfører D. i Nyborg).
- *7. Christian Friis, f. 27. Febr. 97. (Kaptejn F. i Hellerup).
- *9. Christian August Dalgas, f. 20. Jan. 98. (Skovrider D. i Birkebæk over Herning).
- *10. Kjeld Brix Kjeldgaard, f. 29. Okt. 96. (Købmand K. i Sæby).
- 11. Georg Louis Carlsen, f. 8. April 97. (Maler-mester C.).
- *14. Carl Theodor Reinhold Rambusch, f. 5. Febr. 97. (Koffardikaptejn R. i København).
- *17. Carl Christian Einar Sørensen, f. 11. Okt. 97. (Købmand S. i Aarup).
- 19. Jens Olaf Stubbe Teglbjærg, f. 19. Jan. 98. (Broder til Nr. 6 i IGk).
- 21. Hans Petersen Roed, f. 26. Juni 97. (Atholdsvært R.).
- 22. Knud Nielsen, f. 15. Dec. 97. (Købmand N.).
- *24. Harald Waarst, f. 30. Dec. 96. (Broder til Nr. 12. i R.).
- *28. Svend Høfler, f. 3. Febr. 98. (Broder til Nr. 18 i R.).
- *29. Eigil Juell Wiboltt, f. 6. Avg. 96. (Købmand W. i Nakskov).

30. Johannes Martin Jørgensen, f. 10. Nov. 95.
(Broder til Nr. 7 i III Gm).
32. Jens Hannibal Brohm, f. 17. Febr. 97. (Broder til Nr. 43 i IVa).
- *34. Hans Christian Rask Nielsen, f. 27. Juni 96.
(Maskiningeniør N. i Kbh.).
- *35. Henry Vestergaard Nielsen, f. 3. April 96.
(Justitsraad, Bygmester N. i Kbh.).
- *36. Hakon Fjeldberg, f. 6. Okt. 96. (Assistent F. i Kbh.).
38. Julius Sundby Rasmussen, f. 20. Juli 96.
(Partikulier R. i Lyngø).
39. Sigurd Hanson Clausen, f. 31. Marts 95.
(Apoteker C.).
40. Kay Marius Michaelsen, f. 18. Jan. 97.
(Handelsfuldmægtig M. i Korsør).
- *42. Hother Schiøtz Kierulff, f. 24. Febr. 97.
(Broder til Nr. 8 i II Gk).
47. Caj Johan Jensen, f. 7. April 96. (Inspektør J.).
49. Otto Villiam Høberg Nielsen, f. 7. Marts 95.
(Afd. Købmænd i Soderup N.)

III Klasse a.

1. Enevold Bredmose, f. 19. Nov. 97. (Postmester B. i Glumsø).
- *3. Hans Rudolf Kirk, f. 11. Jan. 98. (Læge K. i Hadsund).
4. Laurids Viggo Larsen, f. 1. Febr. 97. (Graver L.).

- *5. Ejnar Halfdan Gade, f. 16. Maj 96. (Sognepræst G. i Vejrslev over Nykøbing paa Mors).
- 8. Johannes Gommesen, f. 21. Nov. 97. (Lærer G. i Sønderup over Slagelse).
- *10. Sigurd Bengt Langberg, f. 29. Okt. 97. (Murermester L. i Kbh.).
- 12. Gregers Panduro, f. 10. Nov. 97. (Læge P. i Skørping).
- *13. Steen Christensen, f. 1. Juni 96. (Købmand C. i Terndrup).
- 14. Christian Richardt Kall, f. 2. Marts 97. (Broder til Nr. 11 i IIGn).
- *15. Henning Frode Anthony Macholdt, f. 23. April 96. (Broder til Nr. 26 i IVA).
- *16 Eigil Berg, f. 15. Febr. 97. (Postekspedient B. i Skelskør).
- 19. Helge Sick, f. 25. Febr. 98. (Tømrermester S).
- 21. Asger Kristian Christensen, f. 29. Nov. 96. (Fhv. Slagteribestyrer C.).
- 22. Ole Olsen, f. 2. Maj 97. (Sparekassedirektør O. i Aalborg).
- 25. Victor Lauritzen, f. 10. Marts 98. (Afd. Grosserer i Kbh. L.).
- 28. Axel Sigurd Hansen, f. 12. April 98. (Snedkermester H.).
- 29. Tyge Zoffmann, f. 30. Juli 98. (Overlærer Z.).
- 32. Karl Gregers Poulsen, f. 16. Juni 98. (Toldkontrollør P. i Kbh.).

36. Finn Andrew Kiær, f. 26. Sept. 98. (Forpagter K. paa Skovgaarde over Flemløse).
37. Caj Fog, f. 2. Dec. 97. (Bogholder F. i Assens).
39. Johannes Peter Nicolaus Frederik Paulsen, f. 28. Jan. 97. (Justitsraad, fhv. Ritmester P. i Holte).
41. Poul Hoff, f. 21. Febr. 98. (Broder til Nr. 3 i IIIGn).
42. Erik Møller, f. 13. Febr. 97. (Broder til Nr. 10 i IGM).
44. Henri Christian Morell, f. 5. Juli 97. (Broder til Nr. 10 i IIIGM).

III Klasse b.

- *2. Paul Christoffersen, f. 16. Febr. 98. (Købmand C. i Nakskov).
- *6. Gunnar Liisberg, f. 20. Maj 98. (Fabrikant L. i Kbh.).
- *7. Johannes Frederik Olsen, f. 16. Sept. 98. (Broder til Nr. 3 i IIIGk).
9. Aage Axel Langkjær, f. 28. Maj 98. (Murermester L.).
11. Anker Rasmussen Krogh, f. 23. Jan. 99. (Broder til Nr. 21 i R).
- *17. Frederik Schultz-Lorensen, f. 11. Marts 99. (Provst S-L. i Kbh.).
- *18. Poul Lars Jaacks Ruus, f. 13. Sept. 97. (Sagfører R. i Slagelse).
20. Sigurd Valdemar Milvertz, f. 13. Maj 97. (Barber M.).

- *23. Niels Bøje Laursen, f. 14. Dec. 97. (Afd. Handelsrejsende i Kbh. L.).
- *24. Hother Smith, f. 5. Jan. 98. (Proprietær S. paa Kvellinghøj over Vedde).
- 26. Ove Hinding, f. 27. Jan. 98. (Boghandler H. i Næstved).
- 27. Jens Peter Grauluf Engsig, f. 20. Marts 97. (Handelsrejsende E.).
- 30. Frithiof Valdemar Timm, f. 15. Avg. 98. (Afd. Malermester i Kbh. T.).
- 31. Olaf Rye Hansen, f. 6. Juli 98. (Blikkenslager H.).
- 33. Oluf Christian Madsen, f. 1. Okt. 96. (Adoptivfader: Grundejer M. i Kbh.).
- 34. Axel Oberg Keller Rønnow, f. 17. April 97. (Direktør R. i Slagelse).
- 35. Jens Olaf Kristian Olsen, f. 25. April 98. (Portør O.).
- 38. Aage Waarst, f. 8. April 98. (Broder til Nr. 12 i R og Nr. 24 i IVb).
- 40. Valdemar Møller Bjerre, f. 12. April 98. (Broder til Nr. 2 i IIGm).
- 43. Svend Aage Arthur Lindeschow Friis, f. 20. Avg. 97. (Broder til Nr. 22 i R).
- 45. Ernst August Mentze, f. 28. Juni 96. (Telegrafbestyrer M. i Rudkøbing).
- 46. Svend Aage Christian Elm Hansen, f. 26. Maj 97. (Gæstgiver H. i Kbh.).

II Klasse a.

- 2. Jens Peder Jakob Jensen, f. 12. Okt. 97. (Gaardejer J. i Overvindinge over Klarskov).

6. Ernst Vilhelm Nissen, f. 16. Sept. 98. (Politibetjent N. i Kbh.).
9. Frederik Christian Nygaard, f. 30. April 97. (Grosserer N. i Kbh.).
11. Otto Laurits Haagen-Müller, f. 10. Sept. 98. (Broder til Nr. 7 i IIGk).
12. Hans Evald Jensen, f. 14. Sept. 98. (Afd. Partikulier i Lyng J.).
13. Per Høyer, f. 3. Okt. 99. (Bagermester H. i Slagelse).
16. Helge Kipp, f. 22. Jan. 99. (Broder til Nr. 2 i IGM).
17. Leif Bøving Hendil, f. 7. Dec. 98. (Postekspedient H. i Kbh.).
19. Laurits Jakob Moesgaard Kjeldsen, f. 19. Sept. 98. (Godsejer K. paa Lidsø over Rødby).
21. Schøning Eggert Peter Haslund, f. 18. Sept. 99. (Snedkermester H.).
22. Alfred Victor Rasmussen, f. 9. Jan. 99. (Konsul R. i Korsør).
26. Hans Niels Holger Henriksen, f. 16. Dec. 97. (Stationsforstander H.).
29. Osvald Due, f. 3. April 97. (Bagermester D.).
30. Alfred Bernhard Milvertz, f. 17. Okt. 98. (Broder til Nr. 20 i IIIb).
31. Herluf Trolle, f. 10. Avg. 97. (Forretningsfører T. i Kbh.).
32. Holger Christoffersen, f. 30. Nov. 99. (Broder til Nr. 2 i IIIb).
33. Svend Frandsen, f. 1. Juni 99. (Købmand F.).

38. Ragnar Thorbjørn Sølling, f. 25. Sept. 98. (Afd. Maler i Lyngø S.).
40. Niels Thoendal Jørgensen, f. 12. Avg. 99. (Skomagermester J.).
41. Erik Julius Bøttern, f. 11. Nov. 98. (Konsul B. i Kærteminde).
42. Sigurd Ingerslev, f. 14. Avg. 98. (Proprietær I.).
43. Holger Friis, f. 26. Nov. 98. (Broder til Nr. 7 i IVb).
44. Gunnar Blicher Dam, f. 20. Jan. 98. (Seminarieinspektør D. i Neksø).
45. Svend Aage Jespersen, f. 11. Sept. 99. (Skomagermester J.).

II Klasse b.

1. Asker Sick, f. 8. Juni 99. (Broder til Nr. 19 i IIIa).
3. Emil Sørensen, f. 8. April 97. (Sagfører S. i Aarhus).
4. Erik Frederik Frigast, f. 8. Avg. 99. (Kofardikaptejn F. i Shanghai).
5. Olaf Martin Carlsen, f. 16. Juni 99. (Broder til Nr. 11 i IVb).
7. Hans Constantin Johan Henning Brohm, f. 4. Febr. 99. (Broder til Nr. 43 i IVa og Nr. 32 i IVb).
8. Poul Evers, f. 27. Marts 99. (Birkedommer E. i Slagelse).
10. Knud Børge Kirk, f. 28. Juni 99. (Broder til Nr. 3 i IIIa).

14. Wolmar Christian Petersen, f. 24. Sept. 99. (Isenkrammer P. i Kbh.).
15. Svend Edvard Kierkegaard, f. 3. Sept. 99. (Proprietær K. paa Karlsrundergaard over Taastrup).
18. Jens Petri Justesen, f. 16. Febr. 96. (Købmand J. i Hadsund).
20. Ib Splittorff Nielsen, f. 11. Avg. 99. (Forstkandidat N. i Arden).
23. Ejler Michael Christian Vedsted, f. 18. Jan. 00. (Oversergent V. i Kbh.).
24. Johannes Jespersen, f. 1. Nov. 99. (Sognepræst J. i Slaglille).
25. Christian Krog-Meyer Holberg, f. 25. Avg. 98. (Viceinspektør H. i Kbh.).
27. Troels Marstrand Zacho, f. 26. Okt. 98. (Professor Z. i Kbh.).
28. Antoni Waldemar Jensen, f. 27. Okt. 98. (Grosserer J. i Kbh.).
34. Gunnar Gregers Poulsen, f. 22. Jan. 00. (Broder til Nr. 32 i IIIa).
35. Halfdan Dancher Møller, f. 25. Sept. 97. (Provst M. i Smidstrup over Børkop).
36. Svend Aage Graae, f. 11. Maj 99. (Inspektør G. paa Kysthospitalet paa Refsnæs over Kalundborg).
37. Svante Persson, f. 3. Juni 98. (Afd. Stenhugger i Kbh. P.).
39. Axel Rørbye Deichmann, f. 25. Nov. 97. (Gaardejer D. i Lyng).
46. Kaj Carl Ørnstrup Madsen, f. 6. Juli 99. (Forpagter M. paa Store Frederikslund).

I Klasse a.

2. Holger Kerstens, f. 22. Juni 00. (Stadsingeniør K. i Slagelse).
3. Knud Friis Lambrethsen, f. 3. Okt. 99. (Grosserer L. i Kbh.).
4. Sven Aage Borchorst, f. 20. April 00. (Afd. Grosserer i Kbh. B.).
7. Jens Christian Peter Nielsen, f. 21. April 00. (Tøffelmager N.).
8. Aage Christian Jespersen, f. 1. April 01. (Broder til Nr. 24 i IIb).
9. Immanuel Lindgren Christensen, f. 23. Juli 99. (Indremissionær C.).
10. Gustav Herman Trolle, f. 16. Okt. 99. (Læge T. i Middelfart).
15. Henri Klein, f. 20. Febr. 00. (Direktør K. i Kbh.).
16. Kaj Hviid Jensen, f. 14. Maj 00. (Læge J.).
17. Ole Raahauge Andersen, f. 1. Juli 00. (Købmand A. i Faaborg).
22. Johan Schultz-Lorentzen, f. 10. Sept. 00. (Broder til Nr. 17 i IIIb).
23. Henning Albert Møller Nielsen, f. 3. April 00. (Arbejdsmand N. i Pedersborg).
24. Marius Johannes Andersen, f. 29. Juni 99. (Tømremester A.).
26. Erling Aage Valdemar Nielsen, f. 24. Dec. 00. (Depotarbejder N. i Lyngø).
27. Fritz Aage Valdemar Drost, f. 28. Nov. 97. (Grosserer D. i Esbjerg).

31. Knud Ingerslev, f. 11. Sept. 99. (Broder til Nr. 42 i IIa).
34. Børge Nathan, f. 24. Sept. 00. (Grosserer N. i Kbh.).

I Klasse b.

1. Hans Christian Theodor Poulsen, f. 8. Avg. 00. (Fabrikant P. i Kbh.).
5. Hans Christian Haugaard, f. 19. Juli 00. (Købmand H.)
6. Otto Jens Wilfred Berg, f. 17. Maj 99. (Broder til Nr. 16 i IIIa).
11. Svend Rothe Hansen, f. 25. Juli 00. (Partikulier H.).
12. Sven Johnsen, f. 12. April 00. (Læge J. i Slagelse).
13. Ernst Rosendal Steinmetz, f. 25. Sept. 99. (Afd. Købmand i Odense S.).
14. Herberth Loehr, f. 3. Dec. 97. (Fabrikant L. i Fredericia).
18. Johan Julius Hannibal Prahll, f. 25. Jan. 00. (Godsejer P. paa Lerchesminde over Værsløv).
19. Asger Valentin Hansen, f. 24. April 00. (Sagfører H. i Slagelse).
20. Johannes Bernhardt Dupont Hass, f. 7. Marts 99. (Sagfører H. i Kalundborg).
21. Theodor Delcomyn Mayntz Clausen, f. 13. Febr. 00. (Forpagter C. paa Højstrup over Rødvig).
25. Gunnar Graae, f. 2. Febr. 01. (Broder til Nr. 36 i IIb).

28. Hans Oskar Lindeschow Friis, f. 12. Okt. 99. (Broder til Nr. 22 i R. og Nr. 43 i IIIb).
29. Jens Henrik Rahlff, f. 4. Maj 00. (Partikulier R.).
30. Paul Nicolay Winding, f. 17. April 00. (Grosserer W. i Kbh.).
32. Erik Carl Julius Repsdorph Mogensén, f. 16. Avg. 00. (Tømmerhandler M. i Korsør).
33. Erik Smidt, f. 8. Avg. 97. (Postfuldmægtig S. paa St. Thomas).
35. Kai Esmann, f. 7. Okt. 98. (Plantageejer E. paa St. Croiz).
36. Vilhelm Andersen, f. 28. Marts 00. (Apo-teker A. i Kbh.).
37. Egil Blicher Dam, f. 27. Sept. 00. (Broder til Nr. 44 i IIa).

Understøttelser.

Gratistpladserne paa Opdragelsesanstalten tildeltes følgende 14 Alumner: C. C. K. Fleischer-Hansen, C. V. Olsen, K. V. Dahl, O. J. M. B. Mik-kelsen, J. V. W. Møller, O. B. Jørgensen, A. P. F. W. Rasmussen, V. M. Kastrup, K. H. M. Larsen, A. Bugge, H. P. Kristensen, G. W. Schaeffer, P. H. K. V. Nørgaard, P. G. N. Mathiesen.

Det Müllerske Legat (2617½ Kr.) uddeltes til 16 Alumner med følgende Beløb: J. J. F. T. Jørgensen (400 Kr.), I. Holst (300 Kr.), A. I. Hansen (217½ Kr.), H. Nygaard, T. T. O. Jørgensen, H. P. D. A. Hansen, E. H. Gade (200 Kr.), C. V. K. Haagen-Müller, B. E. Dahl, O. T. Mackeprang, A. Høfler,

A. Dahlerup, S. Høfler, H. Fjeldberg, E. Berg, F. Schultz-Lorentzen (100 Kr.).

Kontingentsættelse (96 Kr.) tillagdes følgende 15 Alumner: A. Morell, E. P. Hertel, A. V. Boserup, A. N. Hvass, P. E. Andersen, P. Andersen, C. C. Andersen, S. M. K. Madsen, P. Aagaard, T. Birck, L. E. Grandjean, H. N. Niclasen, S. P. Niclasen, C. L. Wesenberg, F. Schultz-Lorentzen (de 4 sidste ekstraordinært).

Fri Undervisning tilstodes 57 skolesøgende Elever: J. U. Kaarsberg, H. B. Hansen, A. M. Bjerre, H. C. A. Kragelund, H. P. S. Teglbjærg, S. G. Jul-Rasmussen, H. R. G. Spärck, A. Møller, A. Sevel, A. M. Knudsen, K. V. Rasmussen, P. D. F. Nissen, A. Gram, P. Hvam, S. C. Schmidt, P. Kisbye, P. H. R. Krogh, P. O. A. Hartvigsen, V. H. L. Friis, E. G. Holck, K. A. U. Boesen, C. A. Hansen, H. H. B. Boesen, E. Frederiksen, S. R. Olsen, E. J. Holck, J. M. Jørgensen, G. L. Carlsen, J. O. S. Teglbjærg, H. P. Roed, J. S. Rasmussen, O. V. H. Nielsen, A. K. Christensen, H. Sick, K. G. Poulsen, A. S. Hansen, E. Møller, J. P. N. F. Paulsen, H. C. Morell, J. P. G. Engsig, A. R. Krogh, O. R. Hansen, S. V. Milvertz, J. O. K. Olsen, V. M. Bjerre, E. A. Mentze, S. E. P. Haslund, O. L. Haagen-Müller, H. E. Jensen, N. T. Jørgensen, H. Trolle, A. Sick, O. M. Carlsen, E. F. Frigast, I. S. Nielsen, E. M. C. Vedsted samt en udgaaet Elev; desuden ekstraordinært: G. Glahn, T. Zoffmann, J. Schultz-Lorentzen. Finanslovfripladserne tilstodes: K. Amby og P. L. Iversen.

Undervisning for halv Betaling til-

stodes 10 skolesøgende Elever: C. Fog, F. V. Timm, S. A. A. L. Friis, N. N. H. Henriksen, S. A. Jespersen, R. T. Sølling, A. B. Milvertz, S. Ingerslev, I. E. Christiansen, G. G. Poulsen.

Af den særlige Stipendiefond tillagdes H. N. Niclasen, S. P. Niclasen, H. C. A. Kragelund, A. N. Hvass, C. C. Andersen og L. E. Grandjean hver 100 Kr.

Overlærer Sibberns Legat blev for Aaret 1911 af Lærerkollegiet tildelt stud mag. E. Gram.

Vejledning for Ansøgere.

Skemaet: »Ansøgning om Skolebeneficium« udleveres paa Rektorkontoret enten umiddelbart før eller i de fire første Dage efter Sommerferien. Alle Ansøgninger indsendes til Rektor, saaledes at de tidligst fremkommer den 19. Avgust, senest den 31. Avgust. Rubrikken om Forsørgerens økonomiske Stilling skal udfyldes med bestemte Angivelser af Aarsindtægt og dens Kilder, Ejendom, Pengeformue, Gæld m. m.

Gratistplads for Alumner og Müllers Legat gives kun for eet Aar ad Gangen. Herom skal Ansøgning derfor hvert Aar fornyes.

Kontingentnedsættelsen for Alumner forhøjedes samtidig med Kontingentets Forhøjelse til 600 Kr., saaledes at dette Beneficium for Fremtiden er 168 Kr. i Gymnasielklasserne og Realklassen og 144 Kr. i Mellemskolen. En Alumne med Kontingent-

nedsættelse betaler altsaa i Gymnasiet og Realklassen 432 Kr. om Aaret, i Mellemskolen 456 Kr.

Ansøgning om Kontingentnedsættelse (for Alumner) eller fri Undervisning (for skolesøgende) behøver kun at indgives een Gang, saalænge den ansøgende gaar henholdsvis i Mellemskolen eller Gymnasiet, men skal fornyes ved Overgangen fra Mellemskolen til Gymnasiet, da ingen Understøttelse kan fornyes eller tildeles i første Gymnasielklasse, med mindre Rektor og Lærerkollegium udtaler, at Ansøgeren egner sig til fortsat Studium.

For Alumner, for hvem Ansøgning om Gratistplads eller Kontingentnedsættelse er afgivet, maa Beløbet for sidste Halvdel af Juli Kvartal ikke indsendes til Godskontoret, før Ministeriets Bestemmelse er truffet. Tidspunktet herfor meddeler Rektor Alumnerne.

Naar en Elev faar samme Beneficium som forrige Aar, gives der ingen Meddelelse herom til Hjemmet. Naar der tillægges et nyt eller forandret Beneficium, ligesom hvis et Beneficium ikke fornyes, afsender Rektor Meddelelse herom.

Om de enkelte Understøttelser bemærkes:

Ansøgning om Gratistplads for Alumner skrives paa Stempelpapir og stiles til Kongen. Den ledsages af det almindelige Ansøgningsskema.

Müllers Legat maa kun tildeles Alumner, der er Sønner af trængende kongelige Embedsmænd. Herved forstaas saadanne, som har kgl. Bestalling paa en Virksomhed, uanset om Løn-

nen udredes af Staten eller Kommunen eller tjenes ved Gerningen. Bestallingsdato kan tilføjes paa Ansøgningsskemaet.

Stipendiebeløbet (f. T. 600 Kr.) uddeles enten til Afdrag i Skolepenge og Alumnekontingent eller til direkte Udbetaling eller til Oplæg til Studieaarene ved Universitetet. (Bek. 4. Maj 1909 § 31).

Ansøgningsskemaet gælder for de to sidstnævnte Understøttelser samt for Kontingentnedsættelse for Alumner og for fri eller halv fri Undervisning for skolesøgende, idet Skolen i sin Indstilling til Ministeriet foreslaar Fordelingen af de forskellige Understøttelser.

Opdragelsesanstalten.

Ansøgninger om Alumneplads for det følgende Skoleaar indsendes til Rektor i Løbet af Maj Maa-
ned. De stiles til Ministeriet for Kirke- og Under-
visningsvæsen (ustemplet Foliopapir) og ledsages
af en Helbredsattest, hvortil Blanket faas hos
Rektor.

Ved Skr. af 1. April 1912 meddelte Ministeriet,
at Alumnekontingentet ifg. Finansloven for 1912—13
er forhøjet fra 400 til 600 Kr. om Aaret, samt at
den modererede Betaling er fastsat til 456 Kr. i
Mellemskolen og 432 Kr. i Gymnasiet og Realklas-
sen. Om denne Moderation se S. 90.

Tilsynet med Alumnerne i Rektorgaarden har
været ført af Adjunkt Ohrt i Forbindelse med Rek-
tor. Paa Molbeckshus fratraadte Adjunkt Michelsen
til Oktober Flyttedag Inspektionen og erstattedes

af Dr. Ussing. Paa Hovedbygningen er fremdeles Adjunkterne Frimodt og Simonsen Fritidsinspektorer og Nielsen Økonomiinspektør.

I Vintermaanederne November—Marts har der for Alumnerne været indrettet en Undervisning i Sløjd i Fritiden, nemlig 4 Aftener om Ugen, to Timer hver Gang. De to af Aftenerne undervistes der i Træsløjd, de to andre i Metalsløjd.

De regelmæssige Festligheder har været: Mandag den 30. Oktober Bal, Søndag den 17. Dec. Skolekomedie (Kærlighed uden Strømper), Lørdag den 2. Marts Dans og Søndag den 28. April Musikafslutning. Holbergs Fødselsdag, som faldt paa en Søndag, fejredes med Festmaaltid Kl. 5 og derefter Holberg-Oplæsning af Redaktør H. Ibsen fra Holbæk, som er gammel Elev her fra Skolen.

Konfirmationen holdtes Palmesøndag, og 14 af Alumnerne med deres Slægtninge blev her efter Konfirmationen og deltog i Skolens Middagsbord.

Den 13. Oktober holdt Hr. Kaptejn Johnsen fra Nyborg Foredrag for de yngre Elever om »Kunsten at samle« og forærede Opdragelsesanstaltens yngste Afdeling en Samling historiske og geografiske Billeder. Søndag den 28. Januar besøgte Forfatteren Hr. L. C. Nielsen sin gamle Skole og glædede os med paa Festsalen for Skolen og dens nærmeste Kreds at holde et Foredrag med Lysbilleder om Panamakanalen og vore vestindiske Øer.

Den 22. Marts holdt Pastor Olf. Ricard Foredrag for de ældre Elever. Den 12. April talte Mr. Sawtell fra Uxbridge for Gymnasiet, Realklassen og

IVM om Dickens og oplæste Stykker af hans Bøger, og den 25. April talte Hr. stud. jur. K. Jørgensen om vor nationale Kamp, ligeledes for de ældre Elever.

Skolens Festsal har et Par Gange været laant ud til lokale Foreninger, som har foranstaltet kunstnerisk Underholdning, mod at Eleverne fik Adgang. Paa den Maade har de faaet Lejlighed til at høre Jerndorff (Folkeviser), Fru Neijendam (Holberg-Oplæsning) og Jeppe Aakjær (egne Værker). Den 11.—12. Maj havde vi Besøg af et Hold Gymnastikere fra Akademisk Skyttekorps, som dels gav en Gymnastikopvisning, dels spillede Fodbold med Eleverne.

Undervisningen.

Mellemskolen.

I Klasse.

Religion. Hahns Bibelhistorie for M. til Rigets Deling. Nogle Salmer.

Dansk: Oplæsning, Genfortælling og Analyse efter O. Langes Danske Læsestykker for I Mkl. For og af Klassen er oplæst Eventyr og adskillige Fortællinger. Nogle Digte er lærte udenad. Diktat og Genfortællingsstil paa Skolen.

Engelsk: Jespersen og Sarauws Begynderbog I og II Stk. 1—45. Mundtlige og skriftlige Øvelser af forskellig Art.

- Historie. Oldtiden efter Schmidts Lærebog.
- Geografi. C. C. Christensens Lærebog for M. I forfra til Alperne.
- Naturhistorie. Boases Zoologi for M. Pattedyr og Fugle. Balslev og Simonsens Botanik for M. I. Plantebestemmelser.
- Naturlære. Efter Rasmussen og Simonsens Fysik for M. I Mekanik, Varme og Magnetisme. De dertil hørende Elevforsøg efter sammes Opgaver i Naturlære for M. I.
- Regning. Pedersen og Røttings Regnebog for M. I (Meterudgave) forfra til S. 67 (S. 65 i Udg. 1909).
- Skrivning. Latinsk Skrift, smaa Bogstaver, Øvelse i Sammenskrift. Store Bogstaver.
- Tegning. Fortegninger og Traadlegemer.
- Sløjd. Saveøvelser. Der er lavet forskellige lette Smaating med Sav, Hammer og Søm. Om Sommeren Arbejde i Elevhaven.

II Klasse.

- Religion. Hahns Bibelhistorie fra Rigets Deling til Jesu Bjærgprædiken. Af Balslevs Katekismus de ti Bud og Fadervor. Nogle Salmer.
- Dansk. Oplæsning, Genfortælling, Ordforklaring og Analyse efter Agerskov og Rørdams Læsebog for Mellemlklasserne. Nogle Digte er lærte udenad. For Klassen er læst nogle Digtværker. Diktat og Genfortællingsstil paa Skolen.
- Engelsk. Jespersen og Sarauws Begynderbog II,

- c. 50 Sider. Jespersens Begyndergrammatik. Mundtlige og skriftlige Øvelser af forskellig Art. Tysk. Af Reinckes Begynderbog, tredje Udgave, S. 1—59.
- Historie. Middelalderen efter Schmidts Lærebog. Geografi. C. C. Christensens Lærebog I S. 47—93. Det tidligere er genlæst. Danmark er gennemgaaet mundtlig.
- Naturhistorie. Balslev og Andersens Zoologi for M. Krybdyr, Padder og Fisk. Balslev og Simonsens Botanik for M. Plantebestemmelser.
- Naturlære. Rasmussen og Simonsens uorganiske Kemi for M. første Afsnit. Af sammes Fysik for M. Elektricitet. De dertil hørende Elevforsøg efter sammes Opgaver i Naturlære I.
- Regning og Matematik. Jul. Petersens Geometri til Konstruktion af Firkanter. Pedersen og Røttings Regnebog til § 11 med Forbigaaelser og Tilføjelser. Jævnlig Skoleopgaver.
- Skrivning. Haandskriftøvelser efter Jørgensens Hefter. Haandskrift.
- Tegning. Klodser.
- Sløjd. Høvløvelser. Der er lavet lette Smaating af Fyrretræ med Sav, Høvl, Hammer og Søm. I Sommermaanederne Arbejde i Elevhaven.

III Klasse.

- Religion. Hahns Bibelhistorie fra Jesu Bjærgprædiken til Apostlenes Gerninger. Af Balslevs Katekismus de tre Trosartikler, Daaben og Nadveren. Nogle Salmer.

Dansk. Oplæsning, Genfortælling, Ordforklaring og Analyse efter Agerskov og Rørdams Læsebog. Nogle Digte er lærte udenad. Forskellige Digterværker er oplæst for eller af Klassen. Skriftlæsningsøvelser. Af Hoff's svenske Læsebog er læst omkring 20 Sider. Genfortællingsstile, Diktatstile og friere Stile, dels paa Skolen, dels hjemme.

Engelsk. Jespersens Læsestykker S. 1—65. Sammes Begyndergrammatik.

Tysk. Reinckes Begynderbog S. 71 til Enden. Sammes Læsebog S. 1—59. Sammes Grammatik. Historie. Den nyere Tid (1500—1789) efter Schmidts Bog.

Geografi. C. C. Christensens Lærebog II S. 1—64. Korttegning efter Stockmarrs Tegneatlas I.

Naturhistorie. Balslev og Andersens Zoologi for M. II Del: Forfra til Orme. Balslev og Simonsens Botanik for M. III. Plantebestemmelser efter Rasmussens og Simonsens lille Flora. Rasmussen og Simonsens organiske Kemi for M.

Naturlære. Rasmussen og Simonsens Fysik for M. II S. 3—40 og 60—66 med tilhørende Elevforsøg efter sammes Opgaver II.

Regning og Matematik. Pedersen og Røttings Regnebog II forfra til § 5. Bonnesens Aritmetik forfra til tiende Kapitel. Foldbergs Geometri fra § 62 til § 107. En geometrisk Hjemmeopgave om Ugen. Skoleopgaver i Regning og Aritmetik tre Gange om Ugen.

Skrivning. Haandskrift.

Tegning. Brugsgenstande.

Sløjd. Der er lavet forskellige Smaating af Fyrretræ. I Sommermaanederne Arbejde i Elevhaven.

IV Klasse.

Religion. Matthæusevangeliet og Apostlenes Geringer.

Dansk. Læst omkr. 175 Sider af fagligt og skønlitterært Indhold, baade Prosa og Poesi, dels efter Agerskov og Rørdams Læsebog, dels efter Særlig udgaver (Winther, Drachmann, Bjørnson); Øhlenschlägers Hakon Jarl. Samtale om det læste, Genfortælling og Analyse. Sproglære med Benyttelse af Ingerslevs Bog til Skolebrug. Af Hoff's svenske Læsebog er læst omkr. 30 Sider. Af og for Klassen er læst forskellige danske og svenske Forfattere. Smaa Foredrag er holdt af nogle af Eleverne. Som Regel 1 Stil om Ugen, vekselvis paa Skolen og hjemme.

Engelsk. Jespersens Læsestykker, 52 Sider. Jespersens Begyndergrammatik. Ekstemporallæsning efter Læsebogen og efter Burnetts Little Lord Fauntleroy. Mundtlige og skriftlige Øvelser af forskellig Art.

Tysk. Reinckes Læsebog S. 29—59, 92—122, 132—218; heraf genlæst S. 132—186, 200—213. Reinckes Grammatik.

Historie. Den nyeste Tid (1789—1910) efter Schmidts Bog.

Geografi. C. C. Christensens Lærebog II S. 65—151. Korttegning efter Stockmarrs Tegneatlas II.

Naturhistorie. Boases Zoologi for M. Menne-
sket og Sundhedslære. Genlæst den organiske
Kemi. Balslev og Simonsens Botanik IV. Plante-
bestemmelser.

Naturlære. Rasmussen og Simonsens Fysik II.
S. 40—60, 66—86, 92—96. Sammes uorganiske
Kemi for M. andet Afsnit. Elevforsøg efter sam-
mes Opgaver II.

Regning og Matematik. Pedersen og Røl-
tings Mellemskolens Regnebog II fra § 5 og ud;
de til Mellemskoleeksaminerne opgivne Opgaver
samt Opgaver hentede fra andre Regnebøger.
Bonnesens Aritmetik for Mellemskolen fra tiende
Kapitel og ud. Foldbergs Geometri for Mellems-
skolen fra § 107 og ud. I Reglen Hjemmeopgaver
og Skoleopgaver en Gang om Ugen.

Skrivning. Haandskrift.

Tegning. Udstoppede Fugle. Arbejderne udførte
dels med Farvekridt, dels med Sortkridt og
Blyant.

Sløjd. Eleverne har lavet en Toilethyld eller en
Boghyld eller en Skrivepult af Fyrretræ.

Latin. Mikkelsens latinske Læsebog forfra til
Stykke 38. Formlære og syntaktiske Regler efter
samme Bog.

Realklassen.

Religion. Jacobs Brev, Peters første Brev. Re-
formationens Historie.

Dansk. Læsestykker for R. ved Lange er benyt-
tede til Oplæsning, Genfortælling og Analyse. For

- og af Klassen er læst Holbergs Jacob von Tyboe, Øhlenschlägers Aladdin, Andersens Kun en Spillemand, Paludan-Müllers Benedikt fra Nurcia og Ungdomskilden, Bjørnsons En glad Gut, Ibsens Hærmændene paa Helgeland, Drachmanns Prinsessen og det halve Kongerige og Poul og Virginie, Lagerløfs Sølvgruben. Desuden nogle Digte af danske Forfattere. Oplysninger om de til Eksamen opgivne Forfattere. Grammatik med Benyttelse af Ingerslevs Sproglære. En Hjemmestil hver fjortende Dag. Til Eksamen opgives Jacob von Tyboe, Aladdin og En glad Gut samt Læsestykkerne S. 15—99, 105—127 og 135—147.
- Engelsk.** Brekkes Ny engelsk Læsebog for Midtelskolen S. 89—127, 130—148, 155—168, 184—188, 205—210, 215—218. Kursorisk c. 150 Sider af Treasure Island ved Jespersen. Magnussens praktiske Grammatik. Oversættelses- og Genfortællingsstile.
- Tysk.** Ingerslev og Vibæks Læsebog S. 158—229. Wilbrandts Der Lotsenkommandeur S. 39—69. Vibæks Sproglære. Kursorisk er læst Resten af Der Lotsenkommandeur og det meste af Stifters Katzensilber.
- Historie.** H. L. Møllers Danmarks Historie, fra 1848 til Nutiden (undtagen §§ 84, 88 og 89). Enkelte Afsnit af P. Munchs Revolutionen og Napoleon.
- Geografi.** Af C. C. Christensens Geografi for R. I Tyskland, England, Holland og Belgien. Af Andersen og Vahls geografiske Hefter for R. I S. 1—45.

Naturhistorie. Balslev og Andersens Zoologi for R. Balslev og Simonsens Botanik for R. Plankebestemmelser.

Naturlære. Simonsens Naturlære for R I og II med en Del Forbigaaelser.

Regning og Matematik. Foldbergs Regning og Algebra for Realklassen med en Del Forbigaaelser, deriblandt Noter og Anmærkninger. Hjemmeopgaver 1 Gang ugentlig. Skoleopgaver af og til.

Tegning. Gibs og Vaser, Kander og andre skøntformede Kar. Arbejderne udførte med Sortkridt.

Fransk. (18 Elever). Af H. Madsens Læsebog for ældre Begyndere (2. Udg.) er læst: S. 2—59, 63—78, 80—83, 85—94. Enkelte af de efterfølgende Stykker er benyttede til Ekstemporallæsning. Krogs Formlære for Begyndere. Til Realklassen opgives: S. 42—59, 63—78, 80—83 og 85—94.

Gymnasiet.

I Klasse.

Religion. Pauli første Brev til Korinth. Danmarks Kirkehistorie fra Reformationen.

Dansk. De vigtigste Forfl. fra Litteraturens Guldalder indtil Paludan-Müller er gennemgaaede ved Læsning af hele Værker eller Litteraturprøver med mundtlige Oplysninger om deres Liv og Stilling i Litteraturen. Af større Værker er læst Øhlenschlägers Helge, P. M. Møllers En dansk Students

Eventyr, Chr. Winthers Ringens Indskrift, Heibergs En Sjæl efter Døden og De Nygifte, Hertzes Amors Genistreger.

Svensk. Hoffs Læsebog S. 41—64 og 72 og Axelsen, Fenger og Kristensens Norsk Landsmaal og Svensk S. 3—65. 2 Hjemmestile om Maanedene.

Engelsk (n). Brekke og Westerns Engelske Forfattere I S. 1—42, 49—50, 102—113. The Kipling Reader S. 1—19, 88—109, 144—164. Conan Doyle Exploits of Gérard 1, 2, 3, 4, 7. A. Hansens Stiløvelser 40 Stykker (1—40), mundtlig og skriftlig. Jespersens Grammatik. Stile: Genfortælling og Oversættelse.

(k og m). The Kipling Reader S. 1—19, 59—71, 88—109, 144—164. Realklassens engelske Stiløvelser af Ad. Hansen (ved Bøgholm) Stk. 1—25.

Tysk (n). Ingerslev og Vibæks Deutschland I Stk. 4, 5, 6, 7, 14, 15, 21. Skouboes tyske Noveller. Ernst Zahns Vier Erzählungen S. 1—68. Kapers Grammatik. Stil paa Skolen, mest fra Dansk til Tysk, og hjemme, mest Genfortælling. Taleøvelser.

Fransk (m og n). Jespersens og Stigaards Læsebog for Begyndere S. 1—105.

Latin (k). Mikkelsens Læsebog Stk. 38—53. Cæsars Gallerkrig I, 1—29; V. Ciceros Tale for Sext. Roscius Kapp. 6—29. Ovids Pyramus og Thisbe. Grammatik efter Langs Bog. Fra December Maaned er der hver anden Uge paa Skolen skrevet en Version efter læst Tekst.

(n). Mikkelsens Læsebog Stk. 38—53; Cæsars

- Gallerkrig III læst og rep.; ca. 25 Kapp. af IV læst dels kursorisk, dels statarisk.
- Græsk (k). Hudes Elementarbog I. De vigtigste Bøjningsmønstre af sammes Formlære. Xenofons Kyrupædi I, Kap. 2—4. V Kap. 1—4; ialt 63 S.
- Historie. Af Møller og Busks Lærebog I Verdenshistorien indtil c. 1500 med nogle Tilføjelser til Hellases og Roms Historie. Ottosens Lærebog i Nordens Historie indtil 1523.
- Oldtidskundskab. Sechers Mythologi S. 10—45. Hovedværker af græsk Kunst fra o. 600 til Alexander med Benyttelse af Sechers Kunsthistorie, Luckenbachs Kunst und Geschichte I og andre Billeder. Iliaden I og VI.
- Geografi og Naturhistorie (m). Ved Udflugter og Forsøg er først gennemgaaet vore almindeligste Sten- og Jordarter. Dernæst er der efter Vahls Geografi for Gymnasiets matematiske Linje læst Mineralogi, dynamisk Geologi og historisk Geologi samt Afsnittet om Atmosfæren. I Foraarstiden er der paa Grundlag af mikroskopiske Øvelser gennemgaaet Hovedtyper af lavere Dyr og Planter (Slimdyr, Infusionsdyr, Flagellater, forskellige Grønalger, Kiselalger, Gærsvampe, Skimmelsvampe, Bakterier). Nogle Timer er anvendt til Udflugter, navnlig vedrørende Egnens Plantevækst.
- Naturkundskab (k og n). Af Heegaard, Vahl og Kroghs Bog I er læst Astronomi, Mineralogi, dynamisk Geologi og historisk Geologi.
- Naturlære (m). Efter Barmwaters Lærebøger

Varmelære, Astronomi S. 1—107, Elektricitet og Magnetisme S. 32—98. Skoleøvelser: Vandets Fordampningsvarme, Isens Smeltevarme, Luftens Udvidelseskoefficient, Udvidelseskoefficient for Jern, for Glas, for Messing, for Kvægsølv; Varmefylde for Messing, for Aluminium, for Kvægsølv; Smeltepunkt for Tin, for Voks, for Stearin; Tangensboussole's Konstant, Spændingsfaldets Afhængighed af Strømstyrke og Modstand, Modstand (ved Wheatstones Bro).

Kemi (m). Rasmussens Kemi for Gymnasiet I til Kulstofforbindelser med de dertil hørende Elevationer og skriftlige Opgaver samt enkelte simple Analyser.

Matematik (m). Jul. Petersens Algebra de 7 første Kapitler, Geometri uden Tillæg og uden grafisk Fremstilling, Trigonometri. Hjemmeopgaver 2 Gange ugentlig, Skoleopgaver af og til.

(k og n). Bonnesens Matematik for de sproglige Gymn. 4de, 5te, 6te, 7de, 9de og 10de Kapitel. Hjemmeopgaver 1 Gang ugentlig.

II Klasse.

Religion. De religiøse Grundtanker i Hedenskabet, Jødedommen og Kristendommen er udviklede ved en historisk Fremstilling.

Dansk. Mortensens Litteraturhistorie (1902) til S. 108 med Forbigaaelser. Bertelsens oldnordiske Læsebog S. 1—27 og Grammatikken. Sammes danske Sproghistorie S. 1—36. P. Møllers En dansk Students Eventyr, Heibergs En Sjæl efter

Døden. Desuden er der i Tilknytning til Undervisningen i Litteraturhistorie læst mange mindre Litteraturprøver. En Del Digte af Runebergs Fänrik Ståls Sagner. Eleverne har holdt nogle Foredrag. Stil hver tredje Uge.

Engelsk (n). Brekke og Westerns Engelske Forfattere I, S. 50—62, 88—101. Macaulays Masterpieces (Neusprachliche Reformbibliothek) S. 1—26, 38—52. Jeromes Three men in a Boat, S. 62—134. Harradens Ships that pass in the Night. Selections from English Poetry (Velhagen & Klasing): Burns, Scott, Thomas Hood, Macaulay, Tennyson (undtagen The Revenge), Browning (undtagen 1 og 2), Kipling 1, 4, 6, 7. Desuden Brownings The Patriot og Hervé Riel, Kiplings The English Flag. Dickens Tale of two Cities, 1 og 2 Bog. Jespersens Grammatik. A. Hansens Stiløvelser. Brahdes The Conversation Reader, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 14. — Skolestil hver Uge. Genfortælling og Oversættelse. Nogle Hjemmestile, mest Oversættelse. (k og m). Jespersens E. and A. Reader, 2. Udg., Stk. 11—14, 18—25, 27—28 og 33. Jespersens Grammatik. Kursorisk Hugh Conways Called back (6d Udg.) S. 1—90.

Tysk (n). Ingerslev og Vibæks Deutschland II. S. 104—130, 133—145. Stifters Der Waldsteig. Digte af Goethe og Schiller (Meyer). Goethes Egmont. Kapers Grammatik. Oplæst forskelligt for Klassen. Skolestil hver Uge, mest Oversættelse efter Reinckes Øvelser for Gymnasiet II. Klassens Elever har hver holdt et Foredrag paa Tysk.

F r a n s k (k). Læst og delvis genlæst Jespersen og Stigaards Begynderbog. Glahn Lect. var. I, Mérimées Colomba Kap. 1—13, delvis kursorisk; det vigtigste af Formlæren efter O. Nielsens kortfattede Grammatik.

(m og n). Af Jespersens og Stigaards Begynderbog er læst S. 105—119, genlæst S. 99—119; Glahns Lect. var. I; Mérimées Colomba Kap. 1—13 læst delvis kursorisk. Det vigtigste af Formlæren efter O. Nielsens kortfattede Grammatik.

L a t i n (k). Ciceros Tale for lex Manilia. Livius IX 1,1—16,19; 20,1—28,8; 30,5—10. Ovid i Blochs Udvalg Deukalion, Pyramus og Thisbe, Ceres 1—79. Horatses Oder I 9, 10, 16, 22, 27, 30, 32. II 2, 3, 6, 8, 10, 16. III 8, 9, 11, 18. Grammatik efter Langs Bog. Hver Uge en Version, næsten udelukkende efter Cæsars Gallerkrig.

(n). Østergaards Læsebog S. 26—41, 44—51, 54—89. Ciceros Tale mod Verres IV 1—7, 30—32, 38—42, 50—71, 84—87. V 158—170. Gertzes Middelalderlig Latin 83—88. Formlære efter Mikelsens Bog. Syntaks mundtlig.

G r æ s k (k). Herodot VIII 1—26, 49—72, 74—103, 107—112. Odysseen XIX, XX. Formlæren genlæst.

H i s t o r i e. Møller og Busks Lærebog fra 1800 til 1789. Ottosens Nordens Historie fra Unionen til 1789. Indledningen til Revolutionsstriden med Blochs Den nyeste Tids Historie som Grundlag.

O l d t i d s k u n d s k a b (m og n). Odysseen 19—23.

Aischyloses Sonofret; Sofokleses Kong Oidipus. Eitrens Cicero og hans Tid Kapp. 1, 2, 5, 6. Ægæisk Kunst.

Geografi og Naturhistorie (m). Paa Grundlag af mikroskopiske Øvelser og med Benyttelse af Poulsens Lærebog i Botanik og Kroghs Menneskets Fysiologi er gennemgaaet de vigtigste Vævformer hos Planter og Dyr. Ernæringsfysiologien efter Kroghs Lærebog. Efter Vahls Geografi for Gymnasiets matematiske Linje Afsnittene om Atmosfæren, Havet, Klima- og Plantebælter og om Menneskelivet indtil Industriulturen. Samtidig hermed Genlæsning paa Kortet af Hovedpunkter af Mellemskolepensummet i Geografi. I Foraarstiden Elevøvelser i Dyreanatomi og Mikroskopi.

Naturkundskab (k og n). Af Heegaard, Vahl og Kroghs Naturkundskab for Gymnasiets sproglige Linier I. Del er læst Oversigt over Jordens Klima- og Plantebælter og Typer af Erhvervsulturens Hovedformer. Af samme Bogs II Del er læst forfra til Aandedrættet. Genlæsning efter Kortet af Hovedpunkter af Mellemskolepensummet i Geografi.

Naturlære (m). Efter Barmwaters Lærebøger Optik, Elektricitet og Magnetisme S. 1—32, 98 til Enden. Skoleøvelser: Bestemmelse af Magnets fri Magnetisme, Magnets magnetiske Moment, Jordmagnetismens vandrette Komposant, Linsers Brændvidde, Spændingsfaldets Afhængighed af Strømstyrke og Modstand, Modstand (ved Wheat-

stones Bro), Tangenshoussolens Konstant, Maaling af høje Spændinger, Faradays Lov.

K e m i (m). Af Rasmussens Kemi for Gymnasiet I Kulstofforbindelser og Metaller med dertil hørende Elevøvelser og skriftlige Opgaver samt enkelte simple Analyser.

M a t e m a t i k (m). N. Niensens Aritmetik Kap. 1, 6 og 8—11. Sammes Plangeometri. C. Hansens Differential- og Integralregning § 1—§ 14 og § 21—§ 25. Sammes Analytisk Plangeometri Kap. 1—4. Hjemmeopgaver to Gange, Skoleopgaver een Gang om Ugen.

(k og n). Bonnesens Matematik for de sproglige Gymnasier Kap. V—VII og IX—XI.

III Klasse.

R e l i g i o n. Den kristelige Etik gennemgaaet i Grundtræk.

D a n s k. Mortensens Litteraturhistorie fra S. 82 med Forbigaaelser. Bertelsens Sproghistorie S. 26, 39, 41—44, 86—89; Drachmanns Prinsessen og det halve Kongerige. Ibsens En Folkefjende. I Tilknnytning til Undervisningen i Litteraturhistorie er der læst mange mindre Litteraturprøver. Runebergs Fänrik Ståls Sagner: Vårt Land, Fänrik Stål, Sven Dufva, Soldatgossen, Björneborgarnes March, Nr. 15 stolt. Axelsen, Fenger og Kristensens Norsk Landsmaal og Svensk S. 3, 18—33, 57—63. Hammerich: Danske og norske Læsestykker: S. 7—12, 19—21, 35—67, 126—128. Genlæs-

ning af det, som opgives til Eksamen. En Stil hver fjerde Uge.

Engelsk (n). Jespersens England and America Reader, 2. Udg., Stk. 23, 26, 31. Stykker af Addison og Carlyle (Arnolds Prosebooks); af Irvings Old Christmas og af Ruskins Sesame and Lilies. Shakespears Julius Cæsar. Digte af Wordsworth, Moore, Byron, Shelley, Keats, Morris, Henley, Swinburne, Kipling efter Laureata og andre Samlinger. Jeromes Tommy & Co. 1, 3, 5, 6 Historie. Feyerabends History of English Literature. Jespersen og Trys Spoken English. Stile efter Adolf Hansens Stiløvelser, Genfortællingsstile. Genlæsning af Eksamenspensummet.

(k og m). Jespersens E. and A. Reader, 2. Udg., Stk. 33. Udtog af Addison, Irving, Macaulay, Carlyle (Arnolds Prosebooks) og af Ruskins Sesame and Lilies. Dickens A Christmas Carol, Kap. 1, 2, 6, 7, 10, 11 (Arnolds 3d. Udgave).

Tysk (n). Ingerslev og Vibæks Deutschland II, Stk. 28, 29, 30. Goethes Faust S. 1—62 i Cottas Schulausgabe (til Auerbachs Keller). Busses Das Gymnasium zu Lengowo, Cap. 1—4, Resten læst som Maanedslæsning. Novellenbücher der Dichter-Gedächtnis-Stiftung 7. Bd. læst som Maanedslæsning og anvendt til Taleøvelse. Stile af forskellig Art paa Skolen og hjemme. Kapers Grammatik og Syntaks.

Fransk. Glahns Lect. var. VI, Abouts Le Roi des montagnes c. 150 S., Paillerons Le Monde ou l'on s'ennuie, Daudets Tartarin de Tarascon (ved

- Heuer) er læst dels statarisk, dels kursorisk; c. 50 S. af Nyrops Lect. franç. II kursorisk. — c. 100 Sider læst højt for Klassen. Det vigtigste af Grammatikken efter O. Nielsens kortfattede Gram. (k) yderligere ca. 100 S. af Jungs Læsebog for højere Klasser og Toepffers Nouvelles Genevoises.
- Latin (k). Cæsars Gallerkrig III. Ciceros Cato Kapp. 1—14, 19—23. Horats Oder: II, 8, 10, 14, 15, 16, 18, 20. III, 6, 8, 11, 13, 18, 21, 30. IV, 7. Satire I, 9. Breve, I, 2, 3, 6, 7, 10, 14—16, 19, 20. Eksamenspensummet genlæst. Grammatik efter Langs Bog. Litteraturhistorie efter Rafn. En Version ugentlig efter forskellige Bøger. Ekstemporallæsning efter Gertzes udvalgte Stykker af middelalderlige Forfattere.
- (n). Gertzes udvalgte Stykker af latinske Forfattere S. 1—60, 83—88, 105—112. Grammatik efter Linderstrøm-Langs Bog. Genlæsning af det hele Eksamenspensum. Læst A. B. Drachmanns Fra den romerske Kejsertid. Lysbilleder fra Pompeji.
- Græsk (k). Odysseen XX fra 240, XXI, XXII. Petersen og Hudes Græske Anthologi: Kallinos, Tyrtaios, Minnermos, Solon 1, 3, 4, Xenofanes, Theognis, Anakreontiske Digte 1, 2, 4, 5, 7, 8, 10, Rhodiernes Svalevis, Aristofanes' Skyer — ialt 1087 V. Xenofons Anabasis IV 1, Platons Apologi. Genlæsning af Eksamenspensummet. Kunsthistorie, Litteraturhistorie og Grammatik efter de sædvanlige Lærebøger.
- Historie. Blochs Lærebog i den nyeste Histo-

- rie (Tiden 1789—1795 som Speciale). Ottosens Nordens Historie fra 1766, Sverrigs fra 1772. Munchs Lærebog i Samfundskundskab S. 1—71 og 133—158.
- Oldtidskundskab (m og n). Gertzes Oversættelse af Platons Symposium. Genlæst Eksamenspensummet.
- Geografi og Naturhistorie (m). I Aarets første Halvdel er læst Muskel-, Nerve- og Sansefysiologi efter Kroghs Menneskets Fysiologi samt almindelig Naturhistorie efter V. Rasmussens Biologi. I Aarets sidste Halvdel Eksamensgenlæsning af Pensummets naturhistorisk-fysiologiske Del.
- Naturkundskab (k og n). Heegaard, Vahl og Kroghs Bog I og II.
- Naturalære (m). Barmwaters Lærebøger, det manglende Pensum. Skoleøvelser: Brydningskoefficient for Vand, for Terpentin, for Petroleum, for Saltopløsning; Vægtfylde for Sprit, for Vand, for Kvarts; Stemmegaffels Svingningstal; Lydhastighed i Glas, i Brint; Pendulet; Mariottes Lov; Haarrør; Maaling af høje Spændinger; Stræknings-svingninger, Snoningssvingninger.
- Kemi (m). Rasmussens Kemi for Gymnasiet II med tilhørende Elevøvelser og skriftlige Opgaver.
- Matematik (m). N. Nielsens Infinitesimalregning Kap. 2 og 4. Sammes Stereometri. Kraghs Lærebog i analytisk Plangeometri Kap. 5—8. Hjemmeopgaver to Gange, Skoleopgaver een Gang om Ugen.

(k og n). N. Niensens mindre Lærebog i Aritmetik Kap. 2. Sammes Lærebog i Geometri Kap. 7 og 8.

Sang og Instrumentalmusik.

Af Skolens Elever har c. 160 deltaget i Sangundervisningen. Der er benyttet Friedlænders Korskole, Sannes tostemmige Fædrelandssange (II) og Halles firstemmige Sange for blandet Kor. Desuden er Konfirmationskantaten og Griegs »Landkending« indøvet. Skalaer med Akkorder, Aandedrætsøvelser samt Nodelæsnings- og Træffeøvelser foretoges efter nævnte Korskole. Der er fortsat med at give Eleverne lidt Kendskab til Musikhistoriens mest fremtrædende Skikkelser og Momenter.

I Instrumentalmusik har 12 Alumner faaet Undervisning, hver 2 halve Timer om Ugen, deraf 4 i Violin, 8 i Klaverspil. Skolens Orkester har under Musikkærerens Ledelse foretaget Øvelser een Aften om Ugen i Vinterhalvaaret. Afslutning fandt Sted den 8. April.

Gymnastik, Svømning og Boldspil.

Timerne anvendtes til almindelig Gymnastik, Dans, Kricket, Fodbold, Tennis, Skøjteløb og Svømning. De befalede Opvisninger fandt Sted.

Skydning.

August, September 1911 Skarpskydning een Gang om Ugen ved Tuel Sø for III G og II G. III G har skudt to Gange i Maj 1912.

Da den aarlige Bevilling paa 200 Kroner til Skydeøvelserne i Aar er strøget paa Finansloven, ophører hermed denne Undervisning, som indførtes i 1862.

Skolebiblioteket.

Bibliotekar er Overlærer Gad. Valgte Medlemmer af Bogudvalget for 1912—13 er Adjunkterne Holtén, Ussing og Simonsen. Seddelkatalogen er forøget med 103 Numre. Tallet af Sedler udgør nu 26,685.

Udarbejdelsen af et nyt alfabetisk Seddelkatalog er paabegyndt.

Elevbiblioteket

er forøget med 5 ny Bøger. Adjunkt Rosen og Alumne K. V. Dahl har bestyret Samlingen.

Musæet.

Valgt Medlem af Musæumsraadet er Adjunkt Rosen. Den fysiske Samling bestyres af Overlærer Matthiessen. I Aarets Løb er anskaffet: Hitzdraht-Galvanometer, Regnestok, Sekundur, Mariottes Apparat, Lufttermoskop, Wéhneltsafbryder. Fabrikant Lunge har skænket en Centrifuge.

Med de øvrige Samlinger fører Overlærer Zoffmann Tilsyn. Den naturhistoriske Samling er forøget med: Marsvin, modelleret i Gibs af Apoteker Pirtzel i Helsingør, Pindsvin, 2 Dage gammelt, Laaddenbenet Musvaage (Gave af Chr. Kall), Digesvale, Æg af Risfugl (Per Høyer), Paafugl, Vandrikse, Hjeile

(Hotelforpagter Jensen), Svaneunge (O. Due), Firben med Æg, Firben fra Cadiz (Maskinmester Jensen), Troldkrabbe, Oldenborre-Puppe med Larvehud og Puppehule (Gommesen), Æg af Slimaal (E. Gram). Den etnografiske Samling er forøget med: En Harpun, en Fuglepil og en stor Lænsler fra Grønland (Kolonibestyrer Thron), 1 Bue, 5 Pile, 2 Fiskedolke, 1 Kurv og 1 Par »Sko« fra Ildlandet (Ingeniør Lindegaard, Argentina), 2 udskaarne Kalebasser fra Kongo (Maskinmester Jensen), en Kniv med Skede af Rensdyrtak (Chr. Friis), en Malmklokke til at kalde Kvæget sammen med og en Træklokke til Kvæget fra Siam (Due Petersen).

Desuden har Skolen fra Konsul Rasmusen og Hustru i Korsør modtaget en meget stor Samling Vaaben, Smykker og andre Redskaber, ialt 118 Stykker fra Bismarcksøerne og omliggende Øgrupper. Denne sjældne og værdifulde Gave fra Melanesien er nu opstillet og udgør et smukt Supplement til den Kjellerupske Samling fra Polynesien. Det har været os en stor Glæde at modtage den, ikke mindst for den Tillid, det vidner om, fra en Familie, som nu har den fjerde Søn her i Skolen, og som i andet Slægtled er knyttet til os.

Forskellige Meddelelser.

Ifølge kgl. An. af 28. 11. 1911 skal i de højere Almenskoler Bedømmelsen udtrykkes ved et af følgende Tal: 6, 5, 4, 3, 2. Ved 4 betegnes den »jævne« Præstation, ved 5 den »gode«, ved 6 den »meget gode«, ved 3 den »ringe« og ved 2 den »meget

ringe«. — Som Eksamenskarakter kan tillige gives 0, hvorved betegnes den »uantagelige« Præstation. Som Eksamensresultat kan fremkomme Karakteren 1.

I Henh. til Bekendtg. fra Ministeriet betaler hver Elev, som indmeldes til Skolens afsluttende Eksaminer, en Afgift til Statskassen, som er fastsat saaledes: Mellemskoleeksamen 3 Kr., Realeksamen 5 Kr., Studentereksamen 8 Kr.

Skolen har fra en Kreds af Rektor Hoff's Venner og gamle Elever modtaget et Maleri af ham, som Portrætmaleren Knud Larsen malede i Sommeren 1911. Det er ophængt i Lovsangssalen paa den vestre Væg over Harmoniet.

Afgangs- og Aarsprøverne.

Skema over de mundtlige Prøver og Aarsprøverne vil blive meddelt ved Opslag paa Stengangen.

Fredag d. 5. Juli Kl. 2 er der Dimission og Klasseomflytning paa Festsalen.

Optagelsesprøven afholdes Lørdag d. 6. Juli Kl. 8.

Det ny Skoleaar begynder Mandag d. 19. August Kl. 8.

Sorø Skole og Opdragelsesanstalt, den 5. Juni 1912.

H. Raaschou-Nielsen.

1912.